

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO
ODDELEK ZA PRIMERJANO IN SPLOŠNO JEZIKOSLOVJE

JASMINA RORŠEK

**Izražanje določnosti in nedoločnosti
v spontanem govoru**

Diplomsko delo

Mentorici:
doc. dr. Mojca Smolej,
izr. prof. dr. Sonja Novak Lukanovič

Dvodisciplinarni univerziteni študijski
program prve stopnje Slovenistika;
Dvodisciplinarni univerziteni študijski
program prve stopnje Splošno jezikoslovje

Ljubljana, 2012

Hvala izr. prof. dr. Sonji Novak Lukanovič, ki je skozi vsa tri leta verjela vame in v moje sposobnosti.

Hvala doc. dr. Mojci Smolej, ki je v meni vzpodbudila še večjo ljubezen do slovenskega jezika.

Hvala mami in očetu. Brez njune pomoči ne bi bila to, kar sem, in tu, kjer sem.

Hvala Robiju, ki mi je ob najbolj nemogočih trenutkih stal ob strani.

In hvala vsem ostalim, ki so kakorkoli sodelovali pri nastanku tega dela.

Izvleček

Z analizo spontanega govora okolice Makol sem preverjala globalne in specialne besedilne aktualizatorje, in sicer rabo določne in nedoločne oblike pridevnika ter rabo in različne vloge aktualizatorjev *ta/toti* in *en*. Na primerih enajstih govorcev se je potrdila zastavljena hipoteza, da govorce tega območja uporabljajo določno obliko pridevnika, četudi je njegova funkcija nedoločna. Ob tem sem s pomočjo strukturalizma pojasnila dihotomijo jezik – govor, hkrati pa na kratko predstavila različne modele teorije komunikacijske kompetence.

Ključne besede: spontani govor, komunikacijska kompetenca, oblika pridevnika, določni in nedoločni člen

Abstract

By analysing the spontaneous speech of the residents of the district Makole, I examined the global and special textual actualizers, in particular the definite and indefinite use of the adjectival form, and illustrated the different roles of the definite and indefinite articles *ta/toti* and *en*. The assumed hypothesis that speakers from this region use the definite adjectival form although the adjectival function is indefinite was confirmed on the basis of eleven speakers. Furthermore, I explained, on the basis of structuralism, the dichotomy of the language – speech relation and presented a short explanation of the different models of the communication competence theory.

Key words: spontaneous speech, communication competence, adjectival form, definite and indefinite article

KAZALO

IZVLEČEK	3
ABSTRACT	3
KAZALO	4
UVOD	5
1 STRUKTURALNA SLOVNICA: DIHOTOMIJA JEZIK – GOVOR.....	6
2 TVORBENA SLOVNICA: KOMPETENCA – PERFORMANCA.....	7
3 TEORIJA KOMUNIKACIJSKE KOMPETENCE	8
3.1 SLOVENSKI MODELI	10
4 BESEDILNI AKTUALIZATORJI	13
4.1 DOLOČNA IN NEDOLOČNA OBLIKA PRIDEVNIKA – POSEBNI AKTUALIZATORJI.....	13
4.1.1 RABA.....	14
4.1.2 ZGODOVINA.....	16
4.2 DOLOČNI IN NEDOLOČNI ČLEN – SPLOŠNI AKTUALIZATORJI	17
4.1.3 DOLOČNI ČLEN.....	17
4.2.2 NEDOLOČNI ČLEN	19
5 ANALITIČNI DEL.....	21
5.1 ZNAČILNOSTI POSNETIH GOVORCEV	21
5.2 METODA DELA	22
5.3 IZRAŽANJE DOLOČNE OBLIKE PRIDEVNIKA	23
5.3.1 PRIDEVNIŠKI ZAIMEK (+ PRIDEVNIK) + SAMOSTALNIK	23
5.3.1.1 ZVEZA KAKI (+ PRIDEVNIK) + SAMOSTALNIK.....	23
5.3.1.2 ZVEZA TAKI (+ PRIDEVNIK) + SAMOSTALNIK	24
5.3.1.3 SKLEP	25
5.3.2 PRIDEVNIK (+ SAMOSTALNIK)	25
5.3.2.1 SKLEP.....	28
5.3.3 AKTUALIZATOR TA + PRIDEVNIK (+ SAMOSTALNIK)	29
5.3.3.1 SKLEP	30
5.4 AKTUALIZATOR TOTI, TOTA, TOTO	30
5.4.1 SKLEP	32
5.5 AKTUALIAZTOR EN, ENA.....	33
5.5.1 SKLEP	36
6 ZAKLJUČEK	37
POVZETEK	39
LITERATURA	40
PRILOGA.....	42
IZJAVA O AVTORSTVU	58

UVOD

Dejstvo je, da je slovenščina v preteklosti v knjižnem jeziku poznala določni in nedoločni člen. O tem je bilo že mnogo napisanega. Hkrati pa si upam trditi, da obstaja večinsko prepričanje, da slovenščina člena ne pozna, čeprav ju vsi v spontanem govoru še vedno uporabljamo. Razlog za nepoznavanje tega dejstva je, da ob omembi določnega in nedoločnega člena najprej pomislimo npr. na angleški *a/an in the* ali pa na nemški *der, die, das*. Ko se učimo katerega od romanskih ali germanskih jezikov, je to znanje eno izmed prvotnih, ki ga pridobimo. Tam sta določni in nedoločni člen zakodirana v sam sistem jezika. V slovenščini pa temu ni tako. Če bi tiste, ki menijo, da slovenščina nima člena, povprašali, kdaj in zakaj uporabijo npr. *en fant* ali *ta rdeča jopica*, bi mogoče vendarle začeli razmišljati o obstoju člena tudi v slovenskem jeziku.

Podobno so nas učili v šoli, kdaj se rabi določna in kdaj nedoločna oblika pridevnika. Zopet so tisti, ki znajo pravilno uporabljati zdaj eno zdaj drugo obliko, v manjšini. Seveda smo se tega vsi učili, a v praksi se kaže, da tisti *-i*, ki loči določno obliko od nedoločne oblike pridevnika, v govorjenem jeziku počasi izginja. Tako stanje je zapaziti vsaj v osrednjih nezbornih govorih, kot kažejo raziskave.

Na vzhodu srednještajerskega narečja, natančneje v okolici Makol, pa sem pri analizi posnetega spontanega govora enajstih govorcev zasledila ravno obratno stanje. Ti govorci uporabljajo določno obliko pridevnika tudi takrat, ko je njegova funkcija nedoločna. Slednje je moja hipoteza, ki jo bom v analitičnem delu ob primerih iz posnetega gradiva poskušala potrditi.

Kot je razvidno iz do zdaj napisanega, obenem pa že iz samega naslova, bo govor v pričujočem delu tekel o izražanju določnosti in nedoločnosti spontanega govora. Za njegovo definicijo nam bo služila Saussurjeva dihotomija jezik – govor. Od tam bomo prešli na tvorbeno slovnico in čomskijansko pojmovanje kompetence in performance, nakar bo sledila pojasnitev termina komunikacijska kompetenca, kakor ga pojmujejo določeni tuji in slovenski avtorji. Na tem mestu je potrebno poudariti, da je pri analizi spontanega govora teorija komunikacijske kompetence nujno potrebna, saj na diskurz ne vpliva le jezikovna kompetenca, ampak še številni drugi dejavniki. Več o tem pa v prihodnjih poglavjih.

1 STRUKTURALNA SLOVNICA: DIHOTOMIJA JEZIK – GOVOR

Že od začetka se je treba postaviti na področje jezika in ga vzeti za normo vseh drugih izraznih oblik govorice (Saussure 1997: 20).

Analitični del diplomske naloge se nanaša na spontani govor. Tega Vitez (2004: 7) po Saussureju definira kot */.../ tisto jezikovno izvajanje, ki je med jezikovnimi aktualizacijami (parole) najmanj sistematično, najbolj individualno in najmanj opisljivo z instrumentarijem strukturalnega jezikoslovja.*

Z uvodnim citatom sem nakazala strukturalistično Saussurejevo dihotomijo jezik – govor. Sam je *langue* in *parole* strogo ločil. Govorica je po njegovem eden bistvenih delov jezika, nikakor pa ju ne gre enačiti. Govor pojmuje kot raznoličen, sekundaren in trenuten, ki zajema fizični del (zvočne valove), fiziološki (oddajanje glasov in slušno sprejemanje) ter psihični del (besedne podobe in koncepti). Je tako individualen kot družben, medtem ko je jezik primaren, neskončen in homogen; je sistem sam zase. *Jezik je nekaj tako samostojnega, tako da celo človek, ki mu je bila odvzeta raba govora, ohrani jezik, če le razume glasovne znake, ki jih sliši* (Saussure 1997: 26). V govoru so posamezniki aktivni, v razmerju do jezikovnega sistema pa pasivni – govorci ga sami ne ustvarjajo, ampak se ga morajo naučiti (Saussure 1997: 16–26).

Jezik je po Saussureju družben pojav, vezan na obstoj govorne skupnosti. Gre za množico dogovorov, zaradi katerih lahko posameznik udejani svojo jezikovno zmožnost. Je tudi psihološki pojav, ki je vezan na človeški um, hkrati pa je seveda tudi sredstvo sporazumevanja. V tej vlogi je jezik kod, govor pa dejanska raba tega koda (Golden 2001: 80–81).

V zgornjem odstavku sta omenjena dva pojma, ki sta ena izmed ključnih za nadaljevanje pričujočega dela; to sta jezikovna zmožnost in sporazumevanje. Do njunega razumevanja nas bo najprej vodila tvorbeno slovnica Noama Chomskega.

2 TVORBENA SLOVNICA: KOMPETENCA – PERFORMANCA

Tvorbena ali »mentalna« slovnica s preučevanjem jezika odkriva zakonitosti človeškega miselnega vedenja. /.../ je teorija jezika, ki v preučevanju jezikovne zmožnosti kot ene od kognitivnih zgradb človekovega uma upošteva tudi introspektivne podatke govorca o njegovem jeziku (Golden 2001: 105). Za razliko od drugih slovnice (od tradicionalne in strukturalne) se ta ukvarja tudi z razlago tistih lastnosti jezika, ki se nam v vsakdanji rabi zdijo samoumevne (Golden 2001: 106).

Tvorbena slovnica opisuje jezikovno znanje idealnega govorca, kar pomeni, da ne upošteva dejstva, da vsi govorci ne obvladajo jezika na enaki ravni. Usmerjena je v odkrivanje osrednjih načel, ki bi jih naj vsi govorci dobro obvladali. Opira se tudi na jezikovni čut govorca (Golden 2001: 113).

Chomsky je med drugim prišel do spoznanja, da govorci povedi nikoli ne jemljemo iz spomina, ampak jih sproti tvorimo. Vse, kar izrečemo, je novo – gre za ustvarjalno, inovativno rabo jezika. Normalna raba jezika je po njegovem koherentna in prilagojena okoliščinam, zato je naloga jezikoslovca, da pojasni, kaj omogoča rabo jezika, ki je poleg tega, da je ustvarjalna in nenadzorovana od dražljajev, tudi ustrezna okoliščinam (Golden 2001: 107–108).

Tvorbeniki ločujejo med stavkotvornim/jezikovnim znanjem (*grammatical competence*) in znanjem o rabi jezika/jezikovni rabi (*performance*). Zanje je slovnično znanje bistveno pri rabi jezika (ne pa tudi edino). Primer, ki nam lepo razloži ločevanje med kompetenco in performanco, je naslednji (Golden 2001: 109–110 iz Chomsky 1977: 40): *Danes je bila prava polomija*. Predpostavimo, da vemo, da tvorec izrečene povedi ob četrtkih igra tenis in ob ponedeljkih predava. Če nam to izreče v četrtek, bomo sklepali, da govori o slabo odigrani igri, če poved izreče v ponedeljek, bomo domnevali o slabo odpredavanem predavanju. Obe interpretaciji ločimo od dobesednega pomena (neuspešen dan, ki je izražen izražen s *prava polomija*). Najprej razčlenimo dobesedni pomen, da lahko preučimo nameravani pomen. Pri razumevanju povedi se prepletata tako slovnično znanje (določi osnovni pomen) kot pragmatično znanje (kjer z nejezikovnim vedenjem in okoliščinami osnovni pomen razumemo kot nameravano sporočilo).

Jezikovna zmožnost je pri tvorbenikih tako /.../ »s pravili nadzorovana ustvarjalnost« govorca, da tvori in razume povedi, ki niso ponovitve že slišanih (Golden 2001: 110).

3 TEORIJA KOMUNIKACIJSKE KOMPETENCE

Omenjena teorija je v pričujočem delu obravnavana zaradi treh razlogov:

- Čeprav v analitičnem delu primerjam izražanje določnosti in nedoločnosti v spontanem govoru z jezikovno normo, kot je zapisana v Slovenski slovnici, moj namen ni iskanje neslovničnosti ali »pomanjkanje« slovnične zmožnosti. Ker so vsi šli skozi (vsaj dvanajstletni) izobraževalni proces, so problematiko določnosti in nedoločnosti zagotovo obravnavali, torej bi naj vedeli, kaj je »slovnično« in kaj ne. Obravnavani govorce tako niso idealni govorce (kot jih predvideva Chomsky), kajti če bi bili, ne bi bilo potrebno ničesar raziskovati (Smolej 2006: 87, po Coseriu 1988: 58–64).
- Omenjena teorija usmerja v razumevanje govorceve večjezičnosti. Na tem mestu večjezičnost ni mišljena v okviru znanja več jezikov, ampak kot govorjenje več različnih funkcionalnih jezikov v okviru svojega zgodovinskega jezika (v našem primeru vsaj obvladovanje določenega narečja znotraj slovenskega jezika) (Smolej 2006: 87, po Coseriu 1988).
- Hkrati pa teorija usmerja k temu, da razumemo različne vplive na spontani govor. Na besedilo ne vpliva samo jezikovna kompetenca, ampak tudi okoliščine govornega dejanja, sociokulturni in psihofiziološki dejavniki (Smolej 2006: 88, po Hymes 1971: 281).

Kot opozarja Smolej¹ (2006: 88) /.../ *je teorija komunikacijske kompetence nujno vodilo pri analizi kateregakoli funkcionalnega jezika (ne le spontano govorjenih besedil zasebne rabe) in nenazadnje ključ za pravilnejše razumevanje komunikacijskih procesov in dobljenih rezultatov analize govora.*

¹ Komunikacijska kompetenca, kakor jo razumejo Hymes (1971), Coseriu (1988) in Bachman (1990), je v celoti povzeta po Smolej 2006: 88-93.

Začetnik sodobne omenjene teorije je Dell Hymes, ki je poudarjal, da je pri preučevanju komunikacijske kompetence potrebno upoštevati ne samo jezikovno zmožnost, ampak tudi sociokulturne (te je Chomsky opuščal) in psihofiziološke dejavnike. Sporazumevalna zmožnost je po njem sestavljena iz:

- mogoče (slovnica, besedilo);
- naredljivo/izvedljivo (ilokucija);
- primerno (sociolingvistika);
- narejeno (pogostnost vs. norma).

Eugenio Coseriu je še bolj temeljito poudaril razčlenjenost komunikacijske kompetence. Ta je sestavljena iz:

- psiho-fizične sporazumevalne zmožnosti;
- kulturne sporazumevalne zmožnosti.

Kulturno sporazumevalno zmožnost sestavlja:

- elokucijsko vedenje (splošnojezikovna zmožnost; govorcju omogoča, da izreke prepozna kot kongruentne/nekongruentne, koherentne/nekoherentne, da povedano/slišano interpretira);
- idiomatično vedenje (posameznojezikovna zmožnost; govorcju omogoča, da povedano prepozna kot slovnično pravilno/nepravilno; zajema prostor, sociokulturne plasti in govorni položaj);
- ekspresivno vedenje (besedilna zmožnost oziroma zmožnost govornega dejanja; govorcju omogoča, da prepozna, če besedilo ustreza zakonitostim/značilnostim diskurza).

Po L. F. Bachmanu je sporazumevalna zmožnost preplet jezikovne kompetence, strateške kompetence in psiho-fizioloških dejavnikov. Našteto je tesno povezano z okoliščinami, v katerih se odvija govorno dejanje, in pa z govorčevim poznavanjem sveta. Jezikovna kompetenca je sestavljena iz organizacijske zmožnosti (ki jo nadalje sestavljata slovnična in besedilna zmožnost) in iz pragmatične zmožnosti (sestavljena iz ilokucijske in sociolingvistične zmožnosti).

Pri vseh treh je pomembno to, kot zapisuje Smolej (2006: 93), da poudarjajo razlikovanje med kompetenco in performanco, hkrati pa upoštevajo psihofiziološke, sociokulturne in druge dejavnike v govornem dejanju.

3.1 SLOVENSKI MODELI

Kunst Gnamuš (1992: 50–51) pravi, da jezikovna zmožnost večrazsežnostna, saj jo sestavlja več sestavin:

- slovnična (gramatična) zmožnost, s katero tvorimo slovnično pravilne in sprejemljive stavke v nekem jeziku;
- semantična zmožnost, ki vzpostavi razmerje med izrazom, pomenom in referenco;
- pragmatična zmožnost, ki usmerja, kako razumeti izrek (dobesedno/nedobesedno);
- metaforična zmožnost;
- normativna zmožnost, pod katero razume usvajanje pravil in norme o pravilnem izražanju v knjižnem jeziku.

Pravi tudi, da jezikovno zmožnost razvijamo z jezikovnimi dejavnostmi.

Renati Zadravec-Pešec (1994: 62) pomeni sporazumevalna zmožnost sintezo jezikovne in pragmatične zmožnosti, pri čemer slednja vključuje jezikovno. K jezikovni uvršča slovnično, pomenoslovno, pravorečno ter pravopisno zmožnost, pragmatično pa opisuje kot zmožnost izbire ustreznega jezikovnega sredstva glede na sporazumevalno namero in okoliščine. Sporazumevalna zmožnost vključuje sposobnost govorjenja, poslušanja, pisanja in branja.

Simona Krajnc (1995: 43) jezikovno zmožnost poimenuje tudi lingvistična kompetenca. Ta zajema vso abstraktno vedenje. Jezikovna zmožnost je pri njej razumljena kot nadredni pojem za slovnično in sporazumevalno zmožnost. Sporazumevalna zmožnost naj bi bila identična s pragmatično, slovnična pa zajema slovnico v ožjem pomenu (glasoslovje, oblikoslovje, skladnja, pomenoslovje, besedišče).

Ina Ferberžar (2000: 24) opozarja, da je lahko nekdo sporazumevalno kompetenten, ne da bi to izražal z jezikovnim vedenjem, saj tudi rojeni govorci npr. delajo slovnične napake, poleg tega pa so zmožni jezikovnega vedenja, ki ga pozneje prepoznajo kot socialno neustrezno,

nepravilno ... Kljub temu pa so se sporazumeli in jim nihče ne očita nekompetentnosti. Ob tem pa si Ferberžarjeva zastavlja vprašanje, če se nekdo lahko zares učinkovito sporazumeva, četudi ni ustrezno kompetenten. Sprašuje se, če je res, da ima performanca, ki je podvržena omejitvam spomina, pozornosti, fizičnim procesom (kot je dihanje) in drugim dejavnikom, manj s kompetenco, kot se zdi. Nadalje postavi vprašanje, če je res, da (v jeziku in o njem) znamo in tudi vemo veliko več, kot smo (aktualno) sposobni izraziti.

Vesna Mikolič (2005: 54–56) je razvila lasten koncept sporazumevalne zmožnosti in jezikovne sporazumevalne zmožnosti. V omenjenem članku avtorica pravi, da je v razvoju človeške družbe najprej nastala potreba po sporazumevanju, jezik pa je posledica sporazumevanja. Sestavine sporazumevalne zmožnosti so podobne tako pri jezikovnem kot nejezikovnem sporazumevanju, saj gre pri obeh za prepoznavanje okoliščin sporazumevanja, namena, ki ga želimo doseči, in pa za ustrezno izbiro jezikovnih sredstev. Zaradi tega avtorica za izhodišče vzame sporazumevalno zmožnost. Sporazumevanje poteka s pomočjo jezika, zato je vključila v sporazumevalno zmožnost tudi jezikovno sporazumevalno zmožnost. Po drugi strani pa je sporazumevanja poteka tudi z nejezikovnimi sredstvi – takrat je za uspešno sporazumevanje potrebna tudi zmožnost uporabe sistema nejezikovnih sredstev. Jezikovno zmožnost ji predstavlja slovnična zmožnost (od nadpovedne skladnje do pravopisa ter pravorečja in vseh vmesnih ravni jezika). Kot sporazumevalna zmožnost pri jezikovnem razumevanju pa nastopa sociolingvistična zmožnost (ki zajema pragmatiko, sporočanje in namen in pa okoliščine sporočanja). Hkrati pa kot sestavne dele, ki vplivajo na jezikovno sporazumevalno zmožnost, omenja tudi kognitivno, biološko in socialno strukturo.

Nataša Pirih Svetina (2000: 49) pravi, da je sporazumevalna zmožnost z vsemi svojimi sestavnimi deli del posameznikovega kognitivnega sveta – gre za vedenje o svetu. Tega pojmuje kot celotno množico informacij, znanj in vedenj, ki so v posamezniku prisotni kot del njegovega kulturnega in civilizacijskega ozadja in ki jih posameznik pridobiva na različne načine in v različnih časih. Vedenje o svetu sicer pojmuje tudi kot enega izmed dejavnikov, ki vpliva na pridobivanje jezikovne zmožnosti.

Hkrati pa zgoraj omenjena avtorica (2000: 53) opozarja na problem poimenovanja in pojmovanja sporazumevalne in jezikovne zmožnosti pri različnih avtorjih, kar je moč zaslediti tudi v tem kratkem pregledu različnih modelov teorije komunikacijske kompetence.

Kot vidimo, je slovnična/jezikovna zmožnost samo eden izmed številnih sestavin, ki tvorijo sporazumevalno zmožnost. Čeprav bom v naslednjem delu med drugim tudi primerjala rabo določne in nedoločne oblike pridevnika in aktualizatorja *ta/toti* in *en* z normo, kot je zapisana v Slovenski slovnici, to ne pomeni, da je moj poglavitni cilj iskanje neslovničnosti oziroma nepravilnosti v primerjavi s slovnico. Narečje oziroma vsi funkcionalni jeziki so enakovredni sistemu knjižnega jezika. Še enkrat je potrebno poudariti, da to niso idealni govorci, pač pa so govorci, na katere so vplivale različne okoliščine govornega dejanja, psihofiziološki, sociokulturni in drugi dejavniki v okviru sporazumevalne zmožnosti. Okoliščine, v katerih je potekal diskurz (te bom kasneje tudi podrobneje opisala), odnosi med udeleženci v diskurzu in še številni drugi dejavniki so torej nadvse pomemben del pri kakršnikoli analizi govora.

4 BESEDILNI AKTUALIZATORJI

V tem delu nas bodo zanimale tiste prvine jezikovnega sestava, ki omogočajo spremembo govorčeve jezikovne zmožnosti v konkretno besedilo. *Gre za razpoznavanje prvin, ki izhajajo iz razmerja med jezikovnosistemsko nedoločnostjo in govorno določnostjo – iz razmerja znotraj jezika torej (language). To razmerje lahko poimenujemo z nadpomenko jezikovna določnost, oblikujeta pa ga, kot rečeno, jezikovnosistemska nedoločnost – slovarska pojmovnost (virtualnost), in govorna določnost; slednja se v posameznem besedilu lahko uresničuje kot besedilna določnost ali nedoločnost: obe sta seveda znotrajbesedilni, na ravni govorne določnosti razpoznavni prav iz medsebojne nasprotnosti – besedilna določnost : besedilna nedoločnost, in razvidni iz različnosti njunih nosilcev – t. i. aktualizatorjev (Vidovič Muha 1996: 115–116).*

Vidovič Muha definira aktualizatorje kot izražena ali zakrita deiktična jezikovna sredstva v najširšem smislu. Imajo sposobnost, da vzpostavijo razmerja s konkretno predmetnostjo, količino ter prostorom (časom). Glede na obseg in vrsto vloge jih deli na dve skupini: med splošne (globalne) spadata določni in nedoločni člen, med posebne (specialne) pa lastna imena, imenske zveze (nefrazzeološke, torej aktualizirane), zaimki in števnik (Vidovič Muha 1996: 116).

4.1 DOLOČNA IN NEDOLOČNA OBLIKA PRIDEVNIKA – POSEBNI AKTUALIZATORJI

Po Vidovič Muhi (1996: 122) lahko imensko zvezo obravnavamo kot aktualizirano v smislu besedilne določnosti ali nedoločnosti. V govornem dejanju jo lahko tvorimo s stavčnimi, samostalniškimi in pridevniškimi prilastki. Tukaj se bomo ukvarjali s slednjimi.

Toporišič (1978: 287) kategorijo določnosti obravnava pri pridevniški in samostalniški besedi. Pri prvi opozarja, da je treba ločevati določnost besed od določnosti oblik, samostalniška beseda pa je, kot pravi, že po definiciji določna.

Glede na možnost izražanja nedoločnosti in določnosti z različnimi morfemi se pridevniki delijo na tri skupine: v prvi so tisti, ki imajo nedoločno in določno obliko, v drugi tisti s samo

nedoločno obliko in v tretji oni s samo določno obliko (Toporišič 2000: 320). Prva skupina je tista, s katero se bomo v pričujočem delu podrobneje ukvarjali. Sem sodijo lastnostni pridevniki, ki se dalje delijo na prave kakovostne (lep – lepi) in merne (star – stari) (Vidovič-Muha 1996: 122). V drugo skupino Toporišič (1978: 288) uvršča svojilne pridevnike (bratov, sestrin), v tretjo pa vrstne (slovenski, pasji). Drugo in tretjo skupino imenuje odnosni pridevniki. Zanje je značilno, da nimajo možnosti izbire končnice in spadajo med določne pridevnike, medtem ko velja za lastnostne (kakovostne in merne) pridevnike ravno obratno, torej imajo možnost izbire končnice (pripona -i) in so nedoločni.

Vidovič Muha (1996: 122) med nezaimenske pridevnike z vlogo pridevniških prilastkov poleg lastnostnih in svojilnih uvršča še snovne (čokoladen) in tiste, ki so tvorjeni iz krajevnih in časovnih prislovov (zgornji, današnji). Kot posebno skupino v smislu izrecne besedilne aktualizacije pa uvršča še količinske pridevnike (glavni in nedoločni števnik) ter ločilne in množilne. Kot pravi, pa govorne določnosti ne morejo izražati vrstni pridevniki, ki so tvorjeni iz samostalnika, npr. mestni (svet); ne morejo se pojavljati kot besedilni aktualizatorji, tvorijo lahko samo stalno besedno zvezo. Za vse našete, razen torej vrstnih, je značilno, da lahko prehajajo med povedkovnike. Lastnostni pridevniki spadajo med besedilno določne ali nedoločne (gre za pridobljeno določnost), vsi drugi našeti pa so primarno določni.

4.1.1 RABA

V Slovenski slovnici (Toporišič 2000: 328–329) je zapisano, kdaj je potrebno rabiti določno in kdaj nedoločno obliko pridevnika. Tako piše, da se določna oblika nedoločnih pridevnikov uporablja v naslednjih primerih:

- ko govorimo o že znani lastnosti kakega samostalnika²;
- kadar pridevnik označuje posebno vrsto predmeta, pred katerega imenom stoji (Ko je beli kruh pošel, je prišel črni na vrsto.);
- za kazalnimi zaimki in za ves (kadar ves pomeni popolnoma, docela za njim stoji nedoločna oblika pridevnika, npr. ves bel od snega);
- kadar lastnostni pridevnik uporabljamo vrstno (npr. znani umetnik, mladi mož);

²*Poleg tega pa obstaja še kategorija seznanjenosti ali podobnosti: Živela sta dva kmeta, eden bogat, drugi reven. Nekega dne gre bogati kmet ..., revni pa ... Sem gre nekako tudi tip znani zdravnik, samo da se tu določnost zdi konsituacijsko določena – oboje to pa spada v besedilo, ne v jezik* (Toporišič 1978: 292).

- kadar pridevnik rabimo kot samostalnik (bolni, dežurni, bližnji).

Za nedoločno obliko pridevnika pa piše, da jo uporabimo, ko neko odnosnico lastnostno natančneje določamo, oziroma ko se po pridevniku vprašamo kakšen -šna -šno.

Schlamberger Brezar se je ukvarjala s kategorijo določnosti v slovenščini v okviru diskurza in s pomočjo funkcijske slovnice C. S. Dika. V svojem članku (2004: 41) navaja shemo Vincenota. Nedoločna oblika pridevnika se po tej delitvi rabi, kadar je:

- pridevnik v funkciji povedkovega določila (Takrat sem bil še mlad.);
- pridevnik za pridevniškim zaimkom vsak in nek, neki (Vsak pameten človek to razume.);
- pridevnik za mernim prislovom (Bil je kar dober.).

Določna oblika pridevnika pa se rabi, kadar je:

- pridevnik za kazalnim zaimkom (Spet je prišel ta črni maček!);
- pridevnik za svojilnim zaimkom (Posodil mi je svoj novi avto.);
- pridevnik za celostnim zaimkom ves (Ves ljubi dan dela).

Razlika med nedoločno in določno obliko se izraža glasovno le v imenovalniku moškega spola ednine za živo in imenovalniku ter tožilniku ednine moškega spola za neživo, in sicer s pripono -i kot že rečeno pri lastnostnih pridevnikih. V slovnici je govora še o naglasni razliki, včasih le tonemsko (Toporišič 2000: 320–321), ampak s tem se v tem delu ne bomo ukvarjali.

Obstajajo še primeri, kjer imamo v določni obliki en -j več tudi pri ženskem in srednjem spolu, npr. precejšen – precejšnji – precejšnja (Schlamberger Brezar 2004: 40).

Zgoraj omenjena avtorica (2004: 42) pa opozarja tudi na veliko razliko med pisnim in govorjenim diskurzom. Pravi, da je iz osrednjih nezbornih govorov pripona -i za določnost skoraj izginila, opozori pa, da jo nadomešča člen ta. Kot bomo videli v nadaljevanju tega dela, je pripona -i v govoru govorcev iz Makol in okolice še vedno zelo prisotna, in sicer tudi tam, kjer se po predpisih slovnice ne bi smela pojavljati. Opazili bomo torej precejšnja odstopanja glede na predpisano normo.

4.1.2 ZGODOVINA

Toporišič (1978: 293–294) pravi, da slovensko slovnično izročilo že dolgo ve, v čem se loči določna oblika pridevnika od nedoločne. Pravi, da tako ločevanje sega daleč nazaj do Vodnika in da že Metelko omenja pri tvorbi določne oblike poleg končnice daljšanje samoglasnika, premeno širokega e ali o z ozkima in mesto naglasa. Manjka mu le razločevanje s tonematiko, kar pa je poznano od Škrabca naprej.

Nadalje avtor pravi, da je tudi Breznik navajal, kdaj se rabi določna oblika pridevnika, in sicer: a) določena, že znana /lastnost/ osebe ali reči ali vse osebe in reči ene vrste; b) svojilni pridevniki na -ji, -ski in pridevniki na -nji; c) pridevniki kot določilne besede v stalnih besednih zvezah; č) vsi primerniki; d) nekateri pridevniki brez nedoločne oblike (mali, obči, pravi); e) samostalniško rabljeni pridevniki; f) pridevniško rabljeni zaimki (Toporišič 1978: 292–293). Vidovič Muha pa opozarja (1996: 128), da je pri Brezniku in pa tudi v Slovenski slovnici štirih avtorjev prihajalo do prepletanja določnosti na izrazni ravni in pomenom, ki izhaja iz konkretne predmetnostne reference. Pojem določnosti ni bil natančno definiran.

Po zgodovinskorazvojnem razlaganju so za določne veljali vsi pridevniki, ki imajo končnico -i (gre za staroslovansko določno obliko pridevnika, ki je imela samostojno sklanjatev) in pridevniki na -ski, -ji in -nji. Tisti z ničo končnico, pa so bili nedoločni. Kasneje je Breznik med nedoločne oblike pridevnikov štel še pridevnike na -ov, -ev in -in (Vidovič Muha 1996: 128).

4.2 DOLOČNI IN NEDOLOČNI ČLEN – SPLOŠNI AKTUALIZATORJI

Splošni aktualizatorji se od posebnih razlikujejo v tem, da so nosilci vseh treh aktualizacijskih prvin (vsebina, količina, prostor in čas). *To pomeni, da je člen sam po sebi asemantičen in lahko tako hkrati prenaša in razkriva karaterizacijske, kvantifikacijske in lokalizacijske aktualizacijske prvine. Specialni oz. posebni aktualizatorji v nasprotju s prvimi eksplicitno izpostavljajo le eno izmed aktualizacijskih prvin, s preostalima dvema vzpostavljajo razmerje implicitno* (Smolej 2012: Zapiski s konzultacij)

4.1.3 DOLOČNI ČLEN

T. i. slovenski določni člen (splošni besedilni aktualizator) *ta* spada po izvoru skupaj s *tisti* in *oni* med kazalne zaimke. V Slovenski slovnici (Toporišič 2000: 339–340) lahko preberemo, da je razlika med njimi v bližini oziroma oddaljenosti predmeta, stvari, razmer ... v času, prostoru ali zavesti, na katere kažemo. Zaimek *ta* lahko kaže na nekaj bližnjega, lahko pa se z njim v govoru (pisanju) navezujemo na pravkar povedano (zapisano). V slovnici je še zapisano, da kazalni zaimek s partikulo *-le* (*tale, tistile, onile*) izraža večjo določenost (v smislu *ta tukaj*) kot oblika brez partikule.

Slovenski spisi, zapisani med 16. in 19. stoletjem, pričajo, da je med določnim členom in kazalnim zaimkom obstajala oblikovna razlika: *V položajih, kjer bi bila možna pomenska zamenjava omenjenih oblik, je izpričan s členkom spredaj okrepljeni kazalni zaimek (leta, letu)* (Orožen 1972: 105). Orožnova torej opozarja na razliko med *ta stara*, kjer gre za člen ob določni obliki pridevnika, in *tale³ stara žena*, kjer gre za kazalni zaimek. Raba člena in raba zaimka (*ta, ta, tu : leta, letu/ta, tu*) je tako bila jasna in položajno ustaljena.

Kot pišeta Kolarič (1961/62: 40) in Orožnova (1972: 105), je dolgo veljalo prepričanje, da je raba člena v slovenščini tujega in ne domačega izvora. V slovnica od Bohoriča dalje je bilo zapisano, da je raba zaimka *ta, ta, to* skupaj s samostalnikom (*ta ženska*) ali s pridevnikom in samostalnikom (*ta nov klobuk*) germanizem. Vendar je že Kopitar podvomil v to z znanim primerom iz slovenskega govora: *Ktiro kravo si drajši prodal, to pisano ali to černo?*

³ Partikula *-le* se uporablja za zaimkom od 19. stoletja dalje zaradi vpliva normativnih navodil v knjižnem jeziku.

Ugotovil je, da je ob takih primerih (torej ob določni obliki pridevnika) člen upravičen, čeprav je načeloma izhajal iz trditve, da slovenščina člena nima.

Mimo tega primera ni mogel niti primerjalni jezikoslovec Fran Miklošič. Zavedal se je, da najdemo v starih slovenskih spisih potrditev, da člen obstaja, da pa izvor, pogostnost in razvrstitev ne izhajajo iz stare slovenščine. Tako je člen razlagal kot germanizem (Orožen 1972: 105).

Pri Škrabcu (1994: 209–210) lahko beremo, da se je v njegovem času *ta* kot člen rabil večinoma nesklanjanjo za vse tri spole, da se je pa včasih sklanjal. Opozarja, da člen ni germanizem, saj je že stara slovenščina imela člen pri pridevnikih kot znamenje določnosti (*dobrѣ-jb*, *dobra-ja*, *dobro-je*). Ta člen se je potem zlil v en glas, kasneje pa ga je zamenjal člen *ta*, *ta*, *to*, ki je stal pred pridevnikom. Gre torej za nadomestek izgubljene nominalne deklinacije, saj je ta sovpadla s sestavljeno deklinacijo pridevnika. Nadalje pravi Škrabec, da se člen uporablja, */.../ kader se hoče mej stvarmi istega imena ena ali druga po lastnosti ali številu določiti /.../* (1994: 209). Navaja tudi primere, s katerimi želi podkrepiti misel, da naš člen ne more biti germanizem. Dokazuje, da mi čutimo potrebo po členu in ga zato še vedno rabimo, vendar ne tam, kjer ga rabijo Nemci, temveč po potrebi domačega jezika.

Kolarič (1961/62: 42) razlaga nastanek člena (tako določnega kot nedoločnega) z oslavitvijo tona na zaimku in s prenosom glavnega naglasa na samostalnik, na pridevnik ali celo samostalnik za njim. Prvič sta se pojavila v Stiškem rokopisu iz začetka 15. stoletja, po njegovem mnenju pa sta morala nastati že veliko prej.

Kot navaja Orožen (1972: 108–109), je bil določni člen v 16. stoletju izredno pogost, vendar se je pri različnih piscih pogostnost in razvrstitev razlikovala. V izvirnejših delih se je člen ob samostalniku vedno bolj opuščal, obstal je le pri posesivnem genitivu (*sin tiga človeka*) in ob nominalnih zvezah (*ta shiva voda*). Se je pa utrdil pred določnim pridevnikom (*ta dober*), pri posamostaljenju (*ta duhovni*), pri vrstilnem ter množilnem števniku (*ta prvi*, *to prvokrat*), pred svojilnim zaimkom (*tu moje*) ...

Dalje Orožnova pravi, da je na pogostnost in razvrstitev člena v Trubarjevih zgodnjih prevodih imela nemščina ogromen vpliv. Podobno piše tudi Kolarič (1961/62: 42–43); pri

Trubarju naj bi bil spolnik⁴ veliko pogostejši, kot je danes. Pravzaprav v njegovih primerih niti ni šlo za pravi člen, pač pa večinoma za kazalne zaimke. Določni člen je Trubar še sklanjal v vseh spolih in številih. Pri Krelju in Dalmatinu že lahko zasledimo posebno »slovensko« razvrstitev člena, ki se je do 19. stoletja osamosvojila po zakonitostih pogovornega jezika, *kjer je člen ob pridevniški kategoriji očitno razvil svojo določitveno, stilistično in delno sintaktično funkcijo* (Orožen 1972: 108).

Pri Kastelcu, Svetokriškem in Basarju ter pri ostalih izvornih nabožnih piscih je členov manj, kažejo pa na podobno ustaljenost kot pri osrednjem pogovornem jeziku, to je pred določno obliko pridevnika in pred pridevniki, ki so pomensko enaki, ob samostalniku, nekaj pri posesivnem genitivu in pri zvezi pridevnika in samostalnika (Orožen 1972: 110).

Konec 18. stoletja je člen še bolj redk, tudi tam, kjer je prej bil ustaljen. Veliko pogostejši pa spet v prevedenih delih. Pri primerjavi Japljevega prevoda Novega testamenta s prevodi piscev, ki prihajajo iz vzhodnejšega dela našega ozemlja, se je pokazalo, da je raba člena omejena na osrednji knjižni jezik. Redek je člen tudi pri Vodniku in Linhartu; najdemo ga pred pridevniki in pred posesivnim genitivom. V Ravnikarjevih Sgodbah Svetiga Pisma sa Mlade Ljudi iz leta 1815 pa sta določni in nedoločni člen izginila iz knjižnega jezika. Deloma je na to vplival Kopitar s svojo slovnico in s purističnim pogledom na slovenski jezik (Orožen 1972: 110–112).

Toporišič (1978: 300) pravi, da je najpomembnejša vloga člena določanje, saj se je izražanje spola in števila opustilo (oziroma je ponekod še v rabi).

4.2.2 NEDOLOČNI ČLEN

Nedoločni člen je izvorno nedoločni zaimek. Izrazno je v pogovornem jeziku vezan na *en*, *ena*, *eno*. Pri členu gre za splošno besedilno aktualizacijo v smislu nedoločnosti, medtem ko gre pri nedoločnih zaimkih za posebno besedilno aktualizacijo. K pravim nedoločnim zaimkom Vidovič Muha šteje nedoločne zaimke tipa *nekdo*, *nekaj*, *nekak*, *neki*, v širšem

⁴ Kolarič uporablja termin spolnik za to, kar Toporišič, Orožen, Škrabec idr. imenujejo člen.

smislu pa k njim prišteva še poljubnostne, mnogostne in drugostne zaimke (Vidovič Muha 1996: 121).

Za prvega, ki je povezoval določni člen z nedoločnim, ima Toporišič (1972: 30) Škrabca. Piše, da je nedoločni člen prvi povezoval s samostalnikom, hkrati pa spet poudaril, da nedoločni člen nikakor ni germanizem, saj ga imajo vsi slovanski jeziki.

Zaimek *en, ena, eno* se občuti kot člen v zvezi s samostalnikom (*sta srečala eno mačko*), v zvezi s samostalnikom in pridevnikom (*je odprla ena stara babura*) in v zvezi s števnikom in štetim samostalnikom (*enih pet minut*) (Kolarič 1961/62: 44). Z zadnjim primerom se Toporišič (1972: 302) ne strinja. Pravi, da gre v tem primeru za zaimek približnosti (*enih/kakih pet minut*). Prav tako se ne strinja s tem, da je Kolarič ločil prvi dve kategoriji. Po njegovem se nedoločni člen rabi le ob samostalniški besedi, goli ali z določilom.

Kot sem že prej omenila, Toporišič (1972: 301–302) pravi, da so slovenski samostalniki po definiciji določni. Naslednja razpredelnica prikazuje njegovo razmišljanje:

	Pridevnik	Samostalnik
Nedoločno	mlad	en človek
Določno	ta mladi	človek

Kot pravi, si pridevniki določnost krepijo s členom *ta*, (določni) samostalniki pa izražajo nedoločnost s členom *en*. Taka razvrstitev je slovenska posebnost in se razlikuje od germanskih in romanskih jezikov.

Kolarič (1961/62: 43) pojmuje člen kot sintaktično oziroma stilistično sredstvo in ne morfološko. Tudi s tem se Toporišič (1978: 302) ne strinja, saj se mu zdi člen bolj oblikoslovno-skladenjsko sredstvo. Stilističen pa je člen zanj v smislu pogovornosti.

5 ANALITIČNI DEL

5.1 ZNAČILNOSTI POSNETIH GOVORCEV

Kot sem že omenila v uvodu, sem analizirala spontani govor enajstih (G1–G11) govorcev vzhodnega srednještajerskega narečja, ki spada v štajersko narečno skupino. Če se še bolj omejim, gre za občino Makole z bližnjo okolico. Zraven teh enajstih je v pogovorih sodelovalo še šest oseb (A1–A6), ki niso iz tega področja, so pa prispevali svoj delež pri komunikaciji. Z J je označeno moje ime.

Kot je razvidno iz tabele, so po izobrazbi večinoma študenti, kar pomeni, da so (bili) vsi izpostavljeni vplivom drugih narečij in govorov. Za popolno analizo bi morala dodati tudi govorce drugih starostnih in izobrazbenih skupin, vendar je zaradi omejenega obsega naloge to nemogoče. Analizirana skupina je zelo homogena (razen ene starejše govorce) in tako podaja sliko določnosti/nedoločnosti le pri tovrstni skupini.

Govorci študirajo v Ljubljani ali v Mariboru, vsi pa so obiskovali srednje šole ali v Mariboru ali na Ptujju. Povprečna starost petih govork in šestih govorcev je 27, 2 leti.

Oznaka govorca	Spol govorca	Starost govorca	Izobrazba
G1	Ž	54	poklicna
G2	Ž	22	študentka
G3	M	25	študent
G4	M	22	študent
G5	Ž	23	študentka
G6	Ž	23	študentka
G7	M	30	gimnazijski maturant
G8	Ž	25	študentka
G9	M	23	študent
G10	M	29	poklicna
G11	M	23	študent

5.2 METODA DELA

G1, G2 in G3 so že od samega začetka vedeli, da jih snemam. Ker so bili vsi trije mnenja, da bi bilo lažje, če jim tega ne bi povedala, sem se odločila, da naslednjim govorcem tega v naprej več ne povem. Tako so bili ostali obveščeni o snemanju šele po koncu. Vsi so torej izvedeli, da so bili snemani, in vsi so se strinjali, da jih lahko uporabim v diplomski nalogi. Ker pa je pogovor včasih zašel v dokaj osebne vode, so me prosili, če lahko spremenim imena omenjenih v pogovoru in v delo ne dajem prav vseh njihovih izjav, ampak le tiste, ki mi koristijo. Iz tega se da razbrati, da sem z govorcami vsaj daljna, če že ne osebna prijateljica oziroma ožja sorodnica, saj bi se drugače pogovarjali o manj osebnih stvareh.

Naslednja pomembna stvar je ta, da je pravzaprav šlo le za pet med seboj različnih diskurzov in da nikoli nista bili prisotni samo dve osebi, torej en prejemnik (poslušalec) in en govorec. S takim načinom snemanja sem želela posneti resnično spontano govorno besedilo. Tako sem snemala pogovore na rojstnem dnevu, pikniku, pijači ... Tudi to je eden izmed razlogov, zakaj niso zapisani vsi izreki, ki jih je kdo tvoril – ker je bilo tega preveč in ker me pravzaprav ne zanimajo vse skladenjske značilnosti govornega jezika, pač pa zgolj izražanje določnosti in nedoločnosti. Tako sem izpisala samo tiste dele, ki so se mi zdeli ključni za to diplomsko delo. Iz zapisanega gradiva se vidi, da gre pri skoraj vseh govornicah za spontan klepet, le pri G11 je tako, da bolj pripoveduje.

Deli besedil, ki so zajeti v diplomski nalogi, so označeni s črko B, ki ji sledi številka za lažje sledenje.

Zapisano nam v okviru komunikacijske kompetence na kratko predstavi okoliščine, psihofizične in sociokulturne dejavnike, ki sem jih omenjala že v prejšnjih poglavjih.

5.3 IZRAŽANJE DOLOČNE OBLIKE PRIDEVNIKA

5.3.1 PRIDEVNIŠKI ZAIMEK (+ PRIDEVNIK) + SAMOSTALNIK

Kot sem že omenila, je v osrednjih nezbornih govorih pripona -i za določnost skoraj izginila (Schlamberger Brezar 2004: 42). Iz zbranega gradiva, ki sem ga pridobila na območju Makol, pa lahko vidimo, da je pripona -i za določno obliko pridevnikov zelo prisotna. Kot prvi dokaz za to nam bo služila zveza *kaki* (+ *pridevnik*) + *samostalnik*, saj se ta v gradivu zelo pogosto pojavlja, kot drugi primer pa sem navedla zvezo *taki* (+ *pridevnik*) + *samostalnik*.

5.3.1.1 ZVEZA KAKI (+ PRIDEVNIK) + SAMOSTANIK

Pridevniški zaimek *kak(šen)* spada v razred poljubnostnih, po vrsti pa med lastnostne pridevniške zaimke (Toporišič 2000: 335). Oblike *kakšen* med izbranim gradivom nisem našla, kot tudi nisem našla niti ene oblike *kak*⁵, je pa veliko zvez z določno obliko *kaki* (+ *pridevnik*) + *samostalnik*.

*Primeri*⁶:

B21 G3: **Kaki idiot** je toti maček, ej. (Ko lovi mačka.)

B34 /.../ G3: Maš **kaki šprej**? Jaz sn samo špreja navajen. /.../

B61 G2: Ka bomo kaj bul močniga spili?

A2: Jeger.

G2: **Kaki jeger!**

G7: Eni likerji so še je gor, jih lahko prneseš.

B68 G6: Pa daj, **kaki perverznej** si ti.

B91 /.../ G9: Jaz bi ga meu najrajši v Žički kartuziji, samo tam ga ne morš dobit po moje. Samo si ži biu tam, veš **kaki plac** je. /.../

B98 G11: **Kaki parkplac** sm pa prej dobo. Tam pr sednki je rampa odprta bla.

A5: Pr sednki?

G11: Tam, ko se k dvojki zapelaš. Pa v senci lepo.

B99 A5: Ja drgač se ti tut za ven ne dvigne rampa?

G11: A-a.

⁵ Vedno navajam samo nekaj najbolj tipičnih primerov; več jih je v prilogi.

⁶ *Kak* kot zaimek obstaja samo v določni obliki; *kak* v pomenu *kako*, *na kak način* je zelo pogost leksem v gradivu .

A6: Ka da bi ostal tlele en cajt?

G11: Zapelam se tu prek zelenice, pa tu grem vun, popoldne grem, ko ni nobenega. Da mi ne bi **kaki hišnik** sikal preveč al pa kaj. /.../

Če se ravnamo po prej omenjenih Vincenotovih kriterijih, vidimo, da določna oblika *kaki* ne stoji ne za kazalnim ne za svojilnim in ne za celostnim zaimkom, kakor bi predvidevali.

Iz naslednjega primera pa lahko vidimo, da se pripona -i (načeloma) ohranja pri sklanjanju. Vendar ne v vseh sklonih (ter številih)⁷.

B65 G6: Ti maš **kakiga frajerja**?

Določna oblika pridevniškega zaimka *kaki* je izražena, tudi ko govorec naredi premor, ker mu je samostalnik (po vsej verjetnosti je mišljen leksem parti) ušel iz spomina. Iz tega lahko sklepamo, da ni v dvomih, katero obliko pridevnika (torej določno ali nedoločno) naj uporabi; govorec avtomatsko izbere določno obliko⁸.

B90 G9: E, ke letos bo **kaki** ... ke je ži ... Diskonavtika al pa neke doli na Primorskem?

Zasledila sem tudi zvezo *kaki + taki + števnik + pridevnik*:

B91 /.../ G5: Pa tuši so bli kuj ena kanta vlka. **Neki bazenček** so oblublali, ko ga pol ni blo.

G9: Mogoče je biu **kaki taki 300 litrski**, pa ga ti nisi vidla. /.../

Tu se omenjena zveza nanaša na predhodno omenjeni bazenček, ki pa ga govorec ni posebej določil; sicer je uporabil določno obliko nedoločnega zaimka *neki*, kaj več pa o lastnosti bazenčka ne zvemo. Lahko bi pa namesto *neki*⁹ bazenček govorec uporabil *en* bazenček. Pomensko sta v tem primeru (pogovorna) sinonima.

5.3.1.2 ZVEZA TAKI + SAMOSTALNIK

Sicer bomo v nadaljevanju videli, da se pridevniški zaimek *taki* še posebno rad rabi v zvezi z nedoločnim členom *en*, tu pa si bomo ogledali nekaj primerov, ki nas zanimajo v sklopu določna oblika *pridevniškega zaimka + samostalnik*.

⁷ Primerjaj B5 G1: /.../ Ko ži tak takemu bougemu fkrade. /.../ Gre za dajalnik m. sp. ed.

⁸ Če bi se govorilo o že znani lastnosti kakega samostalnika, bi v B(esedilo) v prilogi to vključila; ker pa je šlo v teh primerih za klepet, širšega besedila nisem navajala zaradi smotnosti.

⁹ Slovnica (Toporišič 2000: 335) oblike *nek* niti ne navaja.

Podobno kot pri *kak* tudi pri *tak* v gradivu ni nikjer mišljena nedoločna oblika pridevnika. Oblika *tak* se uporablja, kadar gre za leksem *tako*¹⁰.

B30 G3: Naj gre rajši v peto avstrijsko ligo špilat. Tam bo vsaj ke zaslužo.

G2: Ja, koliko bi te dobo, se tu ni **taki vlki dnar** v Sloveniji, ne?

V zgornjem primeru sta pred samostalnikom dve določni obliki pridevnika, in sicer *taki* ter *vlki*. Pred tem leksem *denar* ni omenjen. Da se je G2 odločila, da ga bo uporabila, je omemba leksema *zaslužo*, saj gre za isto pomensko polje.

V obeh naslednjih primerih govorec uporabi *taki* (+ pridevnik) + *samostalnik* (v B111 sta sicer ločena s povedkom, še vedno pa je razvidno, da se *taki* nanaša na *mozolj*), ki mu kasneje še doda drug pridevnik (*zadeti* in *boleči*); samostalnik torej še dodatno definira v eni povedi. V prvem primeru se je *taki dan* nanašal na dan, ko je govorec pripovedoval svoje smešne zgodbe, v drugem pa je govorec sredi pogovora zagledal mozolj.

B111 G11: To prije **taki dan, taki zadeti dan**, ko ti je vse smešno.

B103 G11: Pazi ti to, **mozol** mam **taki** tu, **taki boleči**.

5.3.1.3 SKLEP

Če na kratko povzamemo: pridevniška zaimka *kaki* in *taki*, rabljena ob (pridevniku in) samostalniku, imata sodeč po gradivu vedno določno obliko, četudi je njegova funkcija nedoločna. Obliki *kak* in *tak* govorci sicer uporabljajo, vendar le takrat, kadar gre za prislova *kako* in *tako*.

5.3.2 PRIDEVNIK (+ SAMOSTANIK)

Še ena pogosta zveza, ki sem jo zasledila v gradivu, je zveza *celi* + *pridevnik* v vlogi povedkovega določila¹¹.

B10 J: Kak mu (psu) kinka glava.

G1: **Celi bougi** je. Vročina ga zdeluje.

B69 G2: Ata je tak **celi zmešani** po moje.

¹⁰ Npr. B69 G2: Ata je **tak** celi zmešani po moje. /.../ in B18 /.../ G5: Naš pes je pa **tak** fukjen. On se **tak** rad z mopedom vozi. Iz zapisa je sicer težko razbrati, kdaj je mišljen nedoločni *tak* in kdaj gre za leksem *tako* v vseh svojih slovarskih pomenih, razlika je v načinu izgovora, posebne intonacije.

¹¹ *Povedkovo določilo je tak nesamostojni stavčni člen, ki se rabi ob pomensko nepopolnih glagolih stanja in poteka, npr. ob biti, imeti, (p)ostati /.../ (Toporišič 2000: 557).*

B18 J: Lej, mucek! Garfield!

G3: Ka to je toti, ko se je v felgo not skril? Pr x-i?

G2: Ne ... Mislim, da ne ...

G3: Oranžni je tuji biu. Ko je šou not, pa bil **celi črn**.

B105 G11: Pa delam, pa mi en naroči, ne, nisl ga zastopo, ne, ke je sploh reko, ne. Reko je v bistvu ajn ahter vaj. Ajn ahter vaj se je zadr, ne, **celi zapiti**, če je gusar bil, razumeš. Če je eno oko samo meu.

B115 G11: Pa veš, kako smo delali. Kak smo ga žrli. **Celi trdi** sm bil drugi dan.

Celi ima v vseh primerih določno obliko, v štirih ima določno obliko tudi sledeči pridevnik (*celi bougi, celi zmešani, celi zapiti, celi trdi*), le v enem primeru je nima (*celi črn*).

Na podlagi gradiva bi lahko torej rekli, da govorci pogosteje uporabljajo tudi v tej zvezi pridevnik v določni obliki, ne glede na njegovo funkcijo, hkrati pa tudi v vlogi povedkovega določila. Primer, ki kaže nasprotno, pa bi lahko razlagali kot vpliv drugih govorov na govorca.

Nadaljnji primeri *pridevnika* (+ *samostanika*):

B4 G1: Ja, viš to, si prebrala tam noter tisti članek o pridnosti? To je ži ena finta tista izmed tistih. Či bom pridna. Či bo **otrok pridn**. Či si ti **pridni študent**. Či boš ti pridna pa ubogljiva pa samo kimala. Uporniško more bit!

Oba (krepko zapisana) samostalnika sta moškega spola. V prvem primeru je povedkovo določilo *pridn*, v drugem pa *pridni študent*. Če ponovim, po Vincenotovi shemi (Schlamberger Brezar 2004), bi naj tukaj stala nedoločna oblika pridevnika. Govorka je v prvem primeru res uporabila nedoločno obliko (*pridn*), v drugem pa ne (*pridni*), čeprav gre za enak pridevnik.

Podobno je v:

B11 G1: /.../ Ja muc (govori mačku), pridi sem, prnesi, pridi se pohvalit. Kak si ti **pridni**. Pridi, **lepi fant**. Muc, muc. Ja zadnič, veš kak jo je sem ... sem postrani jo je prneso. In ka misliš, kam jo je neso? Noter v hišo! Prvo jo je tam, ko sn jaz posodo pomivala, jo je meni pokazo, češ, poglej, ka mam jaz, viš kak sn jaz **pridn muc**.

Ponovno imamo dvakrat uporabljen enak pridevnik (*priden*), vendar je določna oblika pridevnika rabljena ravno obratno. V prvem primeru je povedkovo določilo *pridni* (določna oblika), v drugem pa *pridn muc* (nedoločna oblika). Zanimivo je, da gre za isto govorko (kot pri zgornjem primeru), ki pa oblike pridevnika vsakokrat izraža drugače. Zveza *lepi fant* je izražena z določno obliko.

V B12 je v povedkovem določilu spet določna oblika pridevnika, ki se nanaša na Samota (mačka).

B12 G1: Samo, ka zaj pa greš vodo pit? Viš, pa je sit. Pol še pa malo konzerve not. Pa čudno, da ni bul **debeli**.

V B16 je v povedkovem določilu ponovno določna oblika pridevnika:

B16 G2: Sm mojemu kupla masažo, pa je ži mislo it, pol je pa čul, da morš neke take tangice met vblečene, pol pa ni hoto več it. Ka ti si ži biu na masaži?

G4: Ja.

G2: Kak je pa blo?

G4 **Nagi** sn biu.

V B38 se pridevnika *težek* in *fajni* nanašata na leksem *izpit*. Težko z gotovostjo pojasnim, zakaj je enkrat uporabljena določna oblika, drugič pa nedoločna. Kot rojena govorka preučevanega narečja pa bi opozorila na to, da že sama beseda *bol* (= bolj) ni ravno narečna – narečno ustrežnejši bi bil leksem *bul*¹². Verjetno se kaže vpliv drugih narečij/govorov v nedoločni obliki pridevnika.

B38 G5: Mam še dela, pa še en izpit mam, sicer ga je vlko pa je tuji bol **težek**, samo je pa **fajni**.

V B44 oba določno rabljena pridevnika označujeta prvič omenjenega psa:

B44 G3: Ka je **pretežki**, neke kruple? (Ko pes pride mimo, predhodno ni omenjen.)

G2: Ne, **stari** je že ful, pa ga kolki matrajo. Vrjetno.

V B24, pri prvič omenjenem in opisanem učitelju tenisa, so ponovno vse oblike pridevnika določne.

B24 G3: Spraviš prek mreže?

G2: Ha? Ja, spravim, samo zaj to ful tak jaz morem pravilno delat tote zamahe. Me pa uči **taki ... Mladi** je, ampak je ži ful **sivi**. **Taki** Rafael Nadal je.

Ponovno pa se nedoločne oblike pojavijo v naslednjih štirih primerih:

B59 G7: Tam je muc, lej ga, spi ko **crkjen**.

B67 G2: Ka boš zaj kaj pil, ker si totalno **asocialn**?

G7: Ka ni asocialno to, da ne, da nisi **asocialn**. Ni to nesocialn? Ni to neke druga? Ker toti pridevnik a bi naj pomenlo podobno socialnemu, vendar ni.

B101 G11: /.../ Samo ko sm pa zadnič čul ... Tam en sosed, ko si je na traktori Whitney Huston predvajo pa pel polek, ko da mu je **zadn dan** ... end aaaaaaj. /.../

¹² V gradivu najdemo štirinajstkrat *bol*, devetkrat pa *bul*. Ta se najbolj dosledno rabi pri najstarejši govorki.

B100 G11: /.../ Ja, **hecn** je zaj. Se smo bli vsi taki, ko smo bli stari 2 leti pa pol. Te si pač **fukjen**, ne. /.../

Kot govorka tega narečja bi tudi sama v prvem in drugem primeru postavila nedoločno obliko. V drugem primeru že zaradi tega, ker je leksem *asocialen* redkeje rabljen v vsakdanjem spontanem govoru. V tretjem primeru pa gre za frazeološko zvezo, kjer je pridevnik vrstni in kot tak z nedoločno obliko rabljen napačno (napačno v primerjavi s knjižnim jezikom, v spontanem govoru pa o napačnosti ne moremo govoriti). V četrtem primeru istega govorca (G11) sta zopet rabljeni nedoločni obliki. Možno je, da gre ponovno za vpliv drugih narečij oziroma osrednjega govora, kjer določni -i izginja.

V naslednjem primeru se v povedkovem določilu ponovno zvrstijo kar tri določne oblike pridevnika: *mali, lepi pa lušni*¹³.

B120 G5: Ena ma kuj maliga pesa v študenti. Jaz bi ga tuji mela.

A6: Sam to zraste.

G5: Se ti si tudi zrasto.

A6: Kam ma pa to veze?

G5: Ja ti si tuji bil **mali, lepi pa lušni**.

V *maliga* lahko ponovno vidimo, da se -i- pri sklanjanju ohranja.

V naslednjih dveh primerih imamo spet zvezo določne oblike *pridevnika + samostalnika* oziroma *samostalnika + določne oblike pridevnika*. V B99 se zamenjan vrstni red pridevnika in samostalnika pojavi kot izražanje večje negativne konotacije.

B99 /.../ A5: Ja, pa prije en tretji čapac not.

G11: Ja, če je **x blesavi** v enki ful spuščal aparate. /.../

B107 G11: Untergang? ga nisi gledala? **Svetovni film**, ne.

5.3.2.1 SKLEP

Kadar se rabi pridevnik kot povedkovo določilo (ali del povedkovega določila v zvezi s samostalnikom), ima ta večinoma določno obliko. Ni pa več take doslednosti, kot smo jo videli v zvezi *pridevniški zaimek + samostalnik*.

¹³ Zanimivo je, da je govorka vse tri samostalnike izgovorila na način, kot bi se pogovarjala z majhnim otrokom. Podobno je v B12 G1, ko se govorka pogovarja z mačkom: /.../ Kak si ti **pridni**. Pridi, **lepi fant**. /.../

5.3.3 AKTUALIZATOR TA + PRIDEVNIK (+ SAMOSTALNIK)

Vsi prej omenjeni jezikoslovci od Kopitarja do Toporišiča torej priznavajo in potrjujejo obstoj določnega člena pred pridevniško besedo oziroma pred določnim pridevnikom. Slovenska slovnica se s členom *ta* ne ukvarja, v Slovarju slovenskega knjižnega jezika pa najdemo člen *ta* kot samostojno geslo, ki se rabi za poudarjanje določne oblike pridevnika. Označen je s kvalifikatorjem pogovorno (SSKJ V, 1991: 11).

Člen *ta*, ki ga obravnavamo v naslednjih primerih, je za vse tri spole enak in je nepregiben. Kot ugotavlja Smolej (2006: 183), bi ga v teh primerih lahko pisali skupaj s pridevnikom (*tastarem, tavečji ...*), saj drug z drugim tvorita leksikalno celoto, k takemu razmišljanju pa nas napoti tudi naglasni položaj (člen je nenaglašen).

V B45 govorka pojasnjuje razliko med starim in novim telefonom. Člen je uporabila le pri *ta starem*, medtem ko novega telefona ni posebej določila.

B45 G2: Ja v novem telefoni nimam opomnilnika, v **ta starem** sm ga pa mela.

B46 J: (o otrocih): Kolko je tvoj?

G3: Ja mali je ... **Ta večji** je ... 4 bo zaj avgusta, ona je pa 3 mesece, **ta mala**.

V zgornjem primeru govorec pojasnjuje razliko med dvema otrokoma – to je njuna skupna lastnost. Ločita pa se po starosti (oziroma velikosti) in zato ju temu primerno s členom pred določnim pridevnikom še natančneje določi.

V naslednjem primeru gre za posamostaljeni pridevnik, ki označuje najmlajšega »priženjenega« fanta k družini:

B49 G3: Ka zaj gledaš? Če je **ta mladi** kaj naredo pr bajti?

Iz B100 lahko razberemo, da ima govorec dva nečaka. Da bi ostali vedeli, o katerem izmed dveh bo pripovedoval, ga je s členom posebej določil, v nadaljevanju pa je člen (in samostalnik) opustil in ga poimenoval le še s posamostaljenim pridevnikom. Gre za podobno situacijo kot v B49, le da je tu ob členu in pridevniku uporabljen še samostalnik. Če bi G11 rekel samo *ta mali*, bi najverjetneje ostali pomislili na mlajšega brata, medtem ko pri *ta mladi* ni dvoma, za koga gre.

B100 G11: **Ta mali nečak** zadnič, ne, ježa so meli pred bajto, ne, te pa mu reče seka moja, ne, lej, x, ježek je, **mali** pa razumeš kuj gre do njega pa ga kuj tak prime ... Au. /.../

Čeprav je prva vrsta in biti prvi v spodnjem primeru že samo po sebi dovolj definirano (ni več prvih vrst – vsaj v tem primeru to ni relevantno), je s členom izražena še večja ekspresija govorca:

B113 G11: V Gardalandi sm bil. Oni Blu tornado, ko greš čisto v **ta prvo vrsto**, ko si **ta prvi**. Ka te to butne, ej.

5.3.3.1 SKLEP

Iz zgoraj napisanega lahko ugotovimo dve glavni funkciji člena *ta*, ki stoji pred *pridevnikom* (+ *samostalnikom*): prvič, natančneje določa lastnost, ki razmeji dve (ali več) enaki(ih) stvari (star/nov telefon), bitji (mlajši/starejši nečak), in drugič, kjer je pridevnik že semantično popolnoma določen (prvi je samo en), izrazi še večjo ekspresijo pridevnika.

5.4 AKTUALIZATOR TOTI, TOTA, TOTO

Toti, tota, toto je narečna štajerska oblika kazalnega zaimka *ta*. Oblikovno je različen za vse tri spole, lahko ga tudi sklanjamo. Kot lahko preberemo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (V, 1991: 9-11), *ta* opravlja različne funkcije: izraža, da je oseba ali stvar, na katero se usmerja pozornost koga v (neposredni) bližini govorečega/drugo govorečega, izraža, da kaj poteka, obstaja v času govorjenja njem, izraža, da se o osebi ali o stvari pravkar pripoveduje, izraža, da je kaj določeno z navajanjem, naštevanjem, izraža, da oseba ali stvar vzbuja nejevoljo, občudovanje, presenečenje.

Kot vidimo, ima deiktično vlogo, povezuje besedilo, hkrati pa lahko izraža govorcevo subjektivno stališče.

Deiktična vloga se kaže v B14, kjer se *totiga* nanaša na pivo v bližini obeh govork:

B14 G6: **Totiga** si mi skaštuhala? (pivo)

G2: Ne, **toti** je vreji.

Enaka vloga se pojavi tudi v naslednjih primerih, kjer se aktualizator nanaša na točno določeno referenco.

B50 G6: Klobuk sem si kupla.

G2: Onega, ko sma gledle? (Ko vidi klobuk.) **Totiga**? Se sma **totiga** gledle. /.../

B56 G6: Ka še je kaj **totiga pira**? (= Uniona, ki je že bil na mizi.)

B71 G7: Evo, **tota slika** je pa ista ko na windowsah ono ozadje. /.../

Zelo pogosto pa se s *toti*, *tota*, *toto* izraža govorcevo subjektivno stališče. V spodnjem primeru je s *totim ducom* mišljen umazan smrček. Gre za negativno stališče govorce.

B11 G1: /.../ Pol te bo pa lupčal s **totim ducom**, bleek. Samo (maček), se si pridn, se to je v tvoji naravi, ka te češ. Letos jih je ogromno. Pa se ma neke v duci al nima?

Podobno tudi v naslednjem primeru, kjer gre sicer tudi za kazalno vlogo, pa vendar se bolj kot kazalnost občuti izražanje (negativnega) stališča do mačka – to je podprto tudi z leksemom *idiot*:

B21 G3: Kaki idiot je **toti maček**, ej.

In pa v:

B34 G2: Meni **tote muhe** grejo skrajno na živce. /.../

Vsi smo vedeli, za katere muhe je šlo, zato ni bil govorkin namen, da bi nanje »pokazala«, pač pa je s *tote* nakazala negativno nastrojenost do njih.

Večkrat so govorce najprej uporabili *toti* in šele kasneje se pojasnili, zakaj so pravzaprav uporabili ta aktualizator. Npr:

B72 G8: Se vbrnem nazaj, pol pa grem čez **toti mostiček**, ke je tu na začetki. In pol grem tam čez in pol prijem na **toti cesti**, ke je za Rožno, ne. Tam ene 7 km prije.

Mostička in ceste govorka prej ni omenila, se je pa pogovarjala z nekom, ki vsaj približno ve, o kateri poti govori. Da bo poslušalec popolnoma razumel, mu je *toti* + *samostalnik* (mostiček, cesta) naknadno pojasnila (*ke je tu na začetki, ke je za Rožno*). Namesto *toti*, bi lahko bila uporabila *tisti* (kar bi bilo ustrežnejše, saj je govorila o oddaljenih stvareh).

Podobno je govorka pojasnila, kaj je mišljeno s *toto držo* v naslednjem primeru. Tudi tukaj je sogovornica (vsaj približno) vedela, o kateri drži govori. Omenjeni aktualizator ima tudi v tem primeru slabšalni prizvok, ker govorka z njim nakaže negativno stališče, ki ga kasneje še bolj pojasni.

B79 G8: Pa tak veš, **toto držo** ma, ko je meni pr ženskah tak grozna. Nič riti, puklasto se drži.

V B7 govorka uporabi aktualizator *toem*, vendar se ne spomni besede, s katero je hotela nadaljevati stavek. Stvar poskuša naknadno opisati, pri tem pa uporabi drug aktualizator, in sicer *ono*. Če bi zaimsek *toem* opravljal kazalno vlogo (kazati na nekaj, kar je blizu), potem

govorka verjetno ne bi v nadaljevanju uporabila zaimka, s katerim kažemo na najbolj oddaljene predmete. O subjektivnem stališču (v smislu negativno, pozitivno) ne moremo govoriti, lahko pa *totem* razlagamo kot poudarjalno sredstvo. Bistvo besedila je namreč to, da govorka pove, kaj hrček ponoči dela in kje.

B7 G1: Morš it ti tistiga prasca gledat. Se ni prase, hrček je. Jaz mu pravim, da je prase. Poldek je. Povej, ka ti dela ponoči. Sam sirje. Se goni po **totem** ... e ... ko ma tako ... vejš notre ... **kolo ono**, veš, ko majo hrčki.

V B5 govorka psov prej ni omenila, se je pa zgražala nad dejanji ljudi. Zaradi tega se je spomnila na dogodek, ko je nekdo zastrupljal pse. S *tote* je še bolj poudarila pridevnik in s tem izrazila svoje stališče. Glede na to, da se je o teh psih veliko govorilo, je govorka vedela, da so vsi poslušajoči jo seznanjeni s to zgodbo. Prav tako je v *toti strup*, torej ta, ki je umoril pse.

B5 G1: /.../ Tak ko sn te rekla, ko so lani **tote boge pese** zastruplali, da bi tisti, ker je **toti strup** vrgo, da bi še njega tak matralo, ko je bouge pese matralo. /.../

Sledita še dva primera, zaradi katerih bi se lahko vprašali, če ima v raziskovanem narečju *toti* res tako pogosto vlogo poudarjanja, ali pa gre še za neko drugo vlogo.

B114 G11: Pa ja ... Take pokajo, da boli. Al pa če gledaš ... Če gledaš **totiga Vaupotiča**. Isti je, lej. Če veš, kake ma. Kake je govoro.

B108 G11: /.../ Prej pa je bil ... mislim da Hindenburk. Ko je proti Hitleri te na volitvah 33. zgubo, ko je **tota njegova NSDAP** (?) prišla v parlament. Pol pa je še **toti Hindenburk** umrl.

Ko prvič omeni Hindeburka, je ta omenjen brez aktualizatorja. Pri naslednji omembi pa je že *toti* Hindenburk.

5.4.1 SKLEP

Na tem mestu bi bilo prenačljeno, če bi rekli, da *toti* opravlja funkcijo določnega člena, saj se ta pred samostalniško besedo ali besedno zvezo večkrat prekriva z drugimi metabesedilnimi vlogami. Ne moremo trditi, da gre za določni člen (kot smo pri *ta* + *pridevnik*), saj se t. i. določni člen v slovenskem jeziku razlikuje od jezikov, v katerih člen nujno stoji. Lahko pa rečemo, da je *toti* rabljen precej pogosteje, kot pa ga knjižna norma predpisuje. Opazi se tudi, da mora obstajati razlika med *ta* in *toti*, saj govorci uporabljajo oboje. *Ta* stoji vedno in samo pred posamostaljenim pridevnikom (*ta mala*, *ta večji*) oziroma pred pridevnikom in

samostalnikom, če je pridevnik pomembnejši od samostalnika (*ta prvi vrsti*). *Toti* se navadno rabi pred samostalnikom.

5.5 AKTUALIAZTOR EN, ENA

Raba aktualizatorja *en, ena* je značilna za pogovorni jezik. Slovnica namesto njega narekuje uporabo nedoločnega zaimka *neki* (Toporišič 2000: 342).

Do zdaj smo govorili bolj o jezikovnih posebnostih (*toti*¹⁴, zelo pogosta raba določne oblike pridevnika) okolice Makol, aktualizator *en, ena* pa je razširjen po vsem slovenskem prostoru v govorjenem jeziku. Tudi njegovo funkcijo nedoločnega člena je lažje prepoznati kot pri prejšnjem aktualizatorju – kadar ne gre za števniki in zaimki približnosti, gre navadno za nedoločni člen.

V naslednjih dveh primerih je *eni* rabljen posamostaljeno (ne sledi jima še kak pridevnik ali samostalnik) in v takih primerih je razvidno, da so mišljeni ljudje. Tega sicer Toporišič (1972: 302) ne omenja, ko opisuje, kdaj se *en* (ne) občuti kot nedoločni člen. Kot *eni* niso določeni; ni važno, kdo so to, zato jih govorki kasneje ne omenjata več.

B3 G1: /.../ Ja. Sigurno. Glih zadnič sm brala, glih o tem članku, mislim o tem, ko **eni** tak pravjo, ne, ko eno leto pav... vstran vržen študij, kaka katastrofa je to. /.../

B36 G2: /.../ Ja pa **eni** majo pa to ... Pa objavijo na fejsbuki 1500 slik. Jaz tut nimam. Lani sma bla v Tuniziji pa nimam **ene lepe slike**. /.../

V B36 zasledimo tudi zvezo *ene lepe slike*. Tu je jasno, da je mišljena ena sama slika in da *ene* ne opravlja funkcije člena.

Pogosta je tudi zveza *en + tak (+ pridevnik) + samostalnik*:

B3 G1: /.../ Mela si vse na razpolago. Pa nisi izkoristla. Ker si bla **ena taka vlka prpa**. /.../

Govorka *eno prpo* še dodatno opiše s *taka vlka*.

¹⁴ Taka oblika zaimka je značilna nasploh za Štajersko, ne samo za omenjeno področje.

V prejšnjem primeru je šlo za žaljivko. Tudi v naslednjem je tako, le da *ena* stoji za samostalnikom (možno bi seveda bilo tudi brez *ena*). Če bi uporabila *ena koza*, bi se poanta žaljivke izgubila.

B119 G5: Tak ko zadnič na izpiti, ne. Razumeš, baba me je čisto napishirala. Sploh nism vedla, ka hoče od mene, **koza ena**.

Mogoče bi pričakovali, da se bo vsaj ob nedoločnem členu uporabila nedoločna oblika pridevnika. Naslednji primer nam kaže, da se tudi tu uporablja določna oblika. To lahko vsaj delno pojasnimo z ugotovitvijo iz prejšnjega poglavja, da se ob *taki* + *pridevnik* uporablja določna oblika pridevnika. Zasedimo tudi zvezo *ene par kolegov*. Tu ne gre za nedoločni člen, pač pa za zaimpek približnosti, kot pravi Toporišič.

B55 G7: /.../ Kak sma se dans smejala. Sma se šla kopat, pa prije ona vun, te pa si je kao moderček dul dala, da se je problekla, ne, te pa tak poglea, pa da dul, v tistem pa glih **en taki mali čokati**, pa tak jo je vido, pa tak pogleda tisto, pol pa tak čez pet minut že tam s kolegami pa gledajo x.

G6: Pol je pa ja še **ene par kolegov** prpelal poleg.

Podobno je tudi tukaj, kjer sledi nedoločnemu členu zopet pridevnik z določno obliko:

B73 G8: Čisto sm hin. Sam **en fajni dopust** si želim, da pridem malo k sebi.

V naslednjem primeru govorka uporabi *en*, ki ga v nadaljevanju bolj definira.

B6 G1: /.../ Lej, kou teče. Idi ji po **en papir**. Od **wc-ja papir** kuj prnesi.

Ni pa vedno nujno, da se vsak samostalnik, ki ima nedoločni člen, kasneje dodatno pojasni.

B8 G1: Jeli, Jaka (= pes), midva sma ... nes sma šla, dve ure sma hodla. Šla sma tam gor ... tu gorte po cesti ... pol sma šla pa gor v gošo, ne vem, čigavo gošo, pa sma šla tam gor, sredi goše sma šla, pol sma pa prišla pr **eni taki utici** vun, pol sma šla pa noter desno. Pa kak vam naj ... Se jaz vam nič ne znam povedet, ki je kaj. Te sma pa houdla tam dauč dauč dauč do **eniga transformatorja**. Tak sam houdla. Je prišo domu tak zmatran, da še k Muriiji ni mogo letet, tak je biu zmatran. Ki je bla kaka senca, se je vrgo v travo noter. Pod **eno lipo** se je vrgo, ko sn jaz bla bul odzadi ko on pa me počakal. Viš, tak cele noči hodi sem pa taj.

Vidimo, da je govorka v svoji pripovedi uporabila kar trikrat nedoločni člen (*eni taki utici*, *eniga transformatorja*, *eno lipo*) pred samostalniki, ki jih ne opiše podrobneje niti jih kasneje več ne omeni. Gre za to, da ni važno, katera utica/transformator/lipa je. V pripovedi sta še dva samostalnika brez člena, kjer bi morda lahko stal, in sicer *cesta* in *goša*. Da pred *cesto* govorka ni uporabila *toti* ali *eni*, je možen vzrok ta, da je s kretnjo nakazala, kje je šla. Za *gošo* pa je tudi pojasnila, da ne ve, čigava je.

Zanimiv je tudi naslednji primer, kjer zraven *eno* stoji določni člen *ta* pred pridevnikom in samostalnikom. Glede na to, da iz oblike *kravo* razberemo, da gre za eno (in ne za npr. dve kravi), lahko tudi *eno* uvrstimo med nedoločni člen in pri tem ne oklevamo, če gre za števnik.

B5 G1: /.../ Ker tam v ... em ... Makolah, no, ka je tam, v Globokem so na paši **eno ta lepšo kravo** vbili pa jo razdelali pa jo ponoči odpelali. /.../

Podobno komplicirana se na prvi pogled zdita tudi primera B104 in B78, kjer *en + toti* skupaj tvorita besedno zvezo.

B104 G11: Poglej si, ne vem, čaki al gugl meps al na geopedia al na **enem totem zemljevidi spletnem**. Maš prav, ko daš ful povečav. Tam pr nas, ne, pa tak piše Berek, ne. /.../

Z *enem* je mišljen nedoločni člen. Ni važno, na katerem zemljevidu. S *totem* pa je govorec omejil vrste zemljevida. Prej je naštel najpopularnejše zemljevide na internetu, ampak *toti* se ne nanaša na prej omenjena, temveč na podobne zemljevide, ki jih je omenil. Kar še dodatno potrjuje z leksemom *spletnem*.

B78 J: Pa vsi zaj zdravo živijo. Moja mati pije konopljinu olje.

G8: Ja, se je ful zdravo. Ma polno **totih enih zdravih maščob** v sebi. Omega pa to.

Zvezo *totih enih zdravih maščob* bi lahko pojasnili na podoben način. *Tote* pojasni govorka kasneje z leksemom *omega*, čeprav nam je že prej vsaj približno jasno, o katerih maščobah govori. Ker če se govori o zdravih maščobah, večina pomisli na to vrsto maščob. Z *enih* pa je nakazala, da ne ve, za katere točno gre (za *omega* 3, 6 ali 9 ali pa kar vse). Precej poenostavljeno bi rekli, da gre za delno določnost oziroma nedoločnost.

Prej smo videli primere, kjer je pred za samo zgodbo ne tako pomembnimi liki/stvarmi stal nedoločni člen. V naslednjem primeru pa ima na začetku omenjeni *en profesor* eno izmed pomembnejših vlog v zgodbi in ob naslednjem imenovanju postane *toti profesor*. Tu pa se kaže podobnost z jeziki, ki določni in nedoločni člen vedno uporabljajo.

B52 G2: Mene je to takrat ful šokiralo. Prvi letnik ... Se baje jo je tuji **en profesor** ful zajebal, pol pa je zgubla motivacijo. Zgodovino jo je vrgo. Mela je popravna zgodovino v prvem letniku in je ni spusto, pol pa se je prepisala.

G3: Kak te lahko v sredni šoli motivacijo zgubiš?

G2: V prvem letniku da te takle že vrže pa da neja narediš. Pa se je x razlagala, da **toti profesor** je čudn bil.

5.5.1 SKLEP

Kadar ne gre za števniki in zaimki približnosti, lahko večinoma o aktualizatorju *en* govorimo kot o nedoločnem členu. Lahko je rabljen posamostaljeno brez sledečega samostalnika; takrat se ve, da gre za ljudi. Če mu sledi pridevnik, je ta navadno ponovno v določni obliki. Zveza *en* (+ *pridevnik*) + *samostalnik* lahko predstavlja za zgodbo nepomembno stvar/predmet/človeka, lahko pa je kasneje v besedilu dodatno pojasnjena (*en* lahko zamenja *toti*). To je navadno takrat, ko stvar/predmet/človek predstavlja jedro zgodbe.

6 ZAKLJUČEK

Hipotezo, da govorci okolice Makol uporabljajo določno obliko pridevnika tudi takrat, ko je njegova funkcija nedoločna, lahko na podlagi analiziranega gradiva potrdimo. Najbolj pogosto se to v gradivu pokaže predvsem v zaznanih zvezah *kaki/taki* (+ *pridevnik*) + *samostalnik* in pa *celi* + *pridevnik*. Te zveze so v gradivu največkrat v vlogi povedkovega določila. Sicer so prisotna odstopanja (mišljena je raba nedoločne oblike pridevnika), ki pa jih v delu žal nisem podrobneje analizirala. V prihodnosti bi se morda lahko kdo osredotočil samo na ta del, zbral veliko več gradiva, ki ni tako starostno in izobrazbeno homogeno kot tukaj, in poskušal pojasniti, kdaj govorci omenjenega področja uporabljajo nedoločno obliko pridevnika. Mogoče bi se našla kakšna zakonitost – npr. vpliv besednega reda oziroma položaj pridevnika v povedi, ... Mogoče pa gre samo za vpliv osrednjih govorov, kjer -i izginja. Hkrati pa bi bilo zanimivo raziskati, zakaj je pogostejša raba določne oblike. Se govorcem zdi lažje ali pa se jim morda sliši lepše, če se pridevnik konča z odprtim zlogom na -i? Razhajanja med normo in rabo so velika. Na tem mestu bi se lahko vprašali /.../ *ali je kodiranje kategorije določnosti v pisnem jeziku pri rojenih govornikih sploh še sistemsko relevantno na način, ki je opisan v slovenskih slovnica in priročnikih* (Schlamberger Brezar 2004: 43).

Del analize pa je bil namenjen raziskati vloge aktualizatorjev *en* in *ta/toti*. Kot sem ugotovila, mora v zavesti govorcev obstajati razlika med oblikama *ta* in *toti*. *Ta* se uporablja vedno (in samo) pred posamostaljenimi pridevniki ali pa takrat, ko je pridevnik bolj pomemben od sledečega samostalnika (*ta prvi vrsti*). V takih primerih lahko govorimo o določnem členu. Nikoli pa se *ta* ne rabi pred samostalnikom. Aktualizator *toti* se najpogosteje rabi v zvezi s samostalnikom in morebitnim sledečim pridevnikom. Njegova raba je odvisna od številnih dejavnikov, ki vplivajo na diskurz, hkrati pa je bolj stilistično kot pa morfološko sredstvo. Med drugim lahko še posebej označuje subjektivno (pozitivno/negativno) stališče govorca do sledečega samostalnika, lahko je v svoji primarni vlogi, t. j. v vlogi kazalnega zaimka, lahko se nanaša na točno določeno stvar/predmet, za katerega ni nujno, da je predhodno že bila omenjena, ampak udeleženca pogovora vseeno vesta, na kaj se nanaša, ... Vlogo določnega člena pred samostalnikom (podobno kot v romanskih in germanskih jezikih) bi mu mogoče lahko pripisali takrat, ko govorec najprej uporabi člen *en* pred samostalnikom oziroma samostalniško besedno zvezo, ki jo kasneje v govoru dodatno določi s členom *toti*.

Kadar aktualizator *en* v gradivu ni imel vloge števnikar in zaimkar približnosti, je navadno opravljaj vlogo nedoločnega člana. Govorci so *en* + *samostalnik* uporabili, kadar so govorili o nepomembnih stvareh za nadaljnjo zgodbo, včasih pa so to zvezo kasneje bolj definirali. Iz gradiva je zanimiva zveza *koza ena*, rabljena kot žaljivka, ki bi v obratnem besednem redu izgubila svoj pomen. Mogoče bi pričakovali, da bo imel pridevnik nedoločno obliko vsaj ob nedoločnem členu, vendar sem zopet zasledila več določnih oblik. To področje je v literaturi precej bolj obdelano, saj sta oba aktualizatorja v preteklosti dejansko opravljala vlogo člana. Kot vidimo, sta oba še vedno močno prisotna v govoru, čeprav sta bila nepotrebno (kot pravi tudi sam Toporišič 1978: 299) in nasilno ukinjena iz knjižnega jezika. Če je člen prisoten v jeziku še dvesto let po »izgonu«, potem */.../ v resnici čutimo potrebo nekega določnega člana in naše ljudstvo ga v resnici vedno rabi* (Škrabec 1994: 210). Ponosni smo na našo dvojino, ker nas loči od večine drugih jezikov. Po drugi strani pa je tudi naš člen posebnost, saj ga ne rabimo tam, kjer ga jeziki, ki imajo člen zakodiran v samem sistemu jezika. Člen pred pridevnikom je prav tako poseben kot dvojina, pa vendar si v Slovenski slovnici ne zasluži obravnave ...

POVZETEK

Strukturalistična slovnica strogo loči jezik in govor. Govor je heterogena, sekundarna, trenutna entiteta v primerjavi z jezikom, pojmovanim kot množica dogovorov, zaradi katerih lahko posameznik udejani svojo jezikovno zmožnost. Slednjo pri tvorbenikih sestavlja stavkotvorno/jezikovno znanje (kompetenca) in raba jezika/jezikovna raba (performanca). Novejše teorije komunikacijske kompetence so za analizo spontanega govora (in tudi kateregakoli drugega funkcionalnega jezika) pomembne predvsem zato, ker poleg performance in kompetence izpostavljajo tudi okoliščine govornega dejanja, sociokulturne in psihofiziološke dejavnike, ki nam pomagajo razumeti vplive na spontani govor.

V pričujočem delu sem analizirala globalne in specialne aktualizatorje v spontanem govoru enajstih govorcev iz okolice Makol (vzhod srednještajerskega narečja). Aktualizatorji so definirani kot izražena ali zakrita deiktična sredstva v najširšem smislu, s sposobnostjo vzpostavitve konkretnih razmerij s predmetnostjo, količino ter časom in prostorom. V okviru specialnih (posebnih) aktualizatorjev sem se osredotočila na določno in nedoločno obliko pridevniških prilastkov. Hipoteza, da govorcev analiziranega območja uporabljajo določno obliko pridevnika tudi takrat, ko je njegova funkcija nedoločna, se je ob zvezah *kaki/taki* (+ pridevnik) + *samostalnik*, *celi* + *pridevnik* v vlogi povedkovega določila in *pridevnik* (+ *samostalnik*) potrdila.

Med globalnimi (splošnimi) aktualizatorji sem natančneje preučila rabo aktualizatorjev *ta/toti* in *en*. *Ta/toti* (po izvoru kazalni zaimek) in *en* (po izvoru nedoločni zaimek) sta bila do Kopitarja v funkciji določnega in nedoločnega člena. Raba aktualizatorja *toti* je odvisna od številnih dejavnikov; lahko je v vlogi kazalnega zaimka, lahko označuje subjektivno stališče govorca do sledečega samostalnika, lahko je v vlogi določnega člena, lahko še bolj poudari sledeči samostalnik ... *Ta* stoji vedno in samo pred posamostaljenim pridevnikom (ali pridevnikom, ki je bolj pomemben od sledečega samostalnika), medtem ko stoji *toti* navadno pred samostalnikom. Aktualizator *en* lahko stoji pred za zgodbo nepomembno stvarjo/predmetom/človekom, lahko pa ga v nadaljevanju zgodbe zamenja aktualizator *toti*. V takih primerih se kažejo vzporednice z jeziki, ki imajo člen zakodiran v sam sistem jezika. Ob obeh omenjenih aktualizatorjih v veliki večini primerov stoji določna oblika pridevnika, ne glede na morebitno nedoločno funkcijo.

LITERATURA

- FRBERŽAR, Ina, 2000: *Dialog pri pouku slovenščine kot tujega jezika*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- GOLDEN, Marija, 2001: *O jeziku in jezikoslovju*. Ljubljana: Oddelek za primerjalno in splošno jezikoslovje.
- KOLARIČ, Rudolf, 1961/62: Določni in nedoločni spolnik v slovenščini. *Jezik in slovstvo*, 5, št. 2. 40–44.
- KRAJNC, Simona, 1995: *Razvoj govora predšolskih otrok*. Magistrska naloga. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- KUNST GNAMUŠ, Olga, 1992: *Sporazumevanje in spoznavanje jezika*. Ljubljana: DZS.
- MIKOLIČ, Vesna, 2005: Nekatere lastnosti sporazumevalne zmožnosti v slovenskem in italijanskem jeziku v dvojezičnem okolju Slovenske Istre. *Slavistična revija*, 53, 49–70.
- OROŽEN, Martina, 1972: K določnemu členu v slovenščini. *Slavistična revija*, 20, št. 1–4. 105–114.
- PIRIH SVETINA, Nataša, 2000: *Razvoj jezikovne zmožnosti pri usvajanju slovenščine kot drugega jezika*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- De SAUSSURE, Ferdinand, 1997: *Predavanja iz splošnega jezikoslovja*. Ljubljana: Studia humanitatis.
- SCHLAMBERGER BREZAR, Mojca, 2004: Diskurzivni pristop k problemu določnosti v slovenščini. *Jezik in slovstvo*, 49, št. 5. 35–44.
- SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA V. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991.
- SMOLEJ, Mojca, 2006: *Vpliv besedilne vrste na uresničitev skladenjskih struktur (primer narativnih besedil v vsakdanjem spontanem govoru)*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- ŠKRABEC, Stanislav, 1994: Nekoliko slovenske slovnice za pokušnjo. XIV. Tečaj, 3. zvezek, *Jezikoslovna dela* 2. Nova Gorica: Frančiškanski samostan Kostanjevica. 208–210.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1978: Imenska določnost v slovenskem jeziku. *Slavistična revija*, 26, št. 3. 287–303.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

VIDOVIČ MUHA, Ada, 1996: Določnost kot besedilna prvina v slovničnem opisu slovenskega jezika (ob Kopitarjevi slovnici). *Obdobja 15. Kopitarjev zbornik*. Ljubljana, 115–130.

VITEZ, Primož, 2004: Problem prozodične analize spontanega govora. *Jezik in slovstvo*, 49. št. 6, 3–24.

ZADRAVEC-PEŠEC, Renata, 1994: *Pragmatično jezikoslovje. Temeljni pojmi*. Ljubljana: Center za diskurzivne študije. Pedagoški inštitut.

Zapiski s konzultacij pri doc. dr. Mojci Smolej, 24. 1. 2012.

PRILOGA

B1

G1: Kak bi pa te zapisala eno tako besedo makolsko?

J: Tak, ko se izgovori. Tu ne bom komplicirala.

G1: Ka pa rabiš? To še ti sama ne znaš obrazložiti. Ti samo veš.

J: Jaz nočem obrazložiti.

G1: Pa se si mi.

J: Ja, samo si pozabla.

G1: Ja beseda.

J: Ne besede.

G1: One ... ka so ži ... One naglase?

J: Kire naglase?

G1: Tote naše, ko jih mam.

B2

G1: Se sn ti rekla, da mam neke velenskiga prizvoka zravn. To morš res eniga takiga snemat, ko je taki bul pristni Makolčan pa se rad meni. Jaz ti nene vem ka povedat.

J: Najboljše je tak, či kake zgodbice pripovedujejo.

G1: Pa se ti zaj toti tedn nea rabiš tega, ha? Al ži? Ka ze maš vgasjeniga, jel?

B3

A1: Pajek ti lejze tu gore. Srečo ti je prneso.

J: Je?

G1: Ja.

J: To bi blo dobro.

G1: O, se Jasmina naša ma srečo.

J: Misliš?

G1: Ja. Sigurno. Glih zadnič sm brala, glih o totem članku, mislim o tem, ko eni tak pravjo, ne, ko eno leto pav... vstran vržen študij, kaka katastrofa je to, ampak toti, ko je pa to pisal, pa pravi, da ničesar ni to vstran vrženo. Vsaka stvar ti je neke prinesla, doprinesla, te neke naučila. Tak da tut to ni leto vstran vrženo.

J: Ja, samo jaz bi takrat v tistem leti ... Lahko bi ful potovala, lahko bi ful žurala, lahko bi ful delala.

G1: Mela si vse na razpolago. Pa nisi izkoristla. Ker si bla ena taka vlka prpa.

J: Ja, hvala, mati.

G1: Ja, no, ka ni rejs?

B4

G1: Jaz sn res pozabla, ka si se ti mejnla, ka ži ti to rabiš. Samo zaj je res vprašanje, če bi jaz znala al pa če bi jaz lih mogoče tisto, kar bi ti rabla, kaj takiga povedla.

J: Sploh ne veš, kak je naslov moje diplomske naloge, ha?

G1: Ne. To boš tak posvetilo napisala meni, za mamico, za mojo lubo mamico.

J: A bom? Ja ne vem, če. Če boš pridna.

G1: Ja, viš to, si prebrala tam noter tisti članek o pridnosti? To je ži ena finta tista izmed tistih. Či bom pridna. Či bo otrok pridn. Či si ti pridni študent. Či boš ti pridna pa ubogljiva pa samo kimala. Uporniško more bit!

B5

G1: Jaz sn ... e ... Lani so se tu vozli eni cigani pa je xy reko, da so šli tja gorte pa veš kak je to, se nikul ne veš, po ka so šli. Pa sn jaz te rekla, pa daj te pokličima x-a gor. Klinac, veš ka, si pogleda podnevi krave, si pogleda, ki se pasejo, vidi, da nobene hiše ni, da ni gazdarja, da ni nič, pa sma poklicala, te pa je prišo pol gledat, štet. Kožo pa take stvari so pa tam pusli. Ne zaj letos, to pred ... ene tri lete nazaj. Tu so začeli zaj hudo krast. To veš? Res. Župniki so gurco gor ftrgali, x-i so fkradil motoroko. Doma. Doma pa je ... Samo bi pa jaz kuj tace porejzala. Ko ži tak takemu bougemu fkrade. Se sn rekla, upam, da si bo prste porejzal s tistim, ka je fkral. Tak ko sn te rekla, ko so lani tote boge pese zastruplali, da bi tisti, ker je toti strup vrgo, da bi še njega tak matralo, ko je bouge pese matralo.

B6

G1: Pa ka vas srbi al ka tam?

A1: Pa videt neje morem kraste, te jo pa vdrapnem.

G1: Ja, sej zato ste si naredli to, jaz pa tam odzadi. Se to je to. To ni dobro. Bul si tote kraste dul krampleš, bul se okužbe delajo, hitrej se pol kaj naredi. Lej, kou teče. Idi ji po en papir. Od wc-ja papir kuj prnesi.

B7

G1: Morš it ti tistiga prasca gledat. Se ni prase, hrček je. Jaz mu pravim, da je prase. Poldek je. Povej, ka ti dela ponoči. Sam sirje. Se goni po totem ... e ... ko ma tako ... vejš notre ... kolo ono, veš, ko majo hrčki.

B8

G1: Jeli, Jaka (= pes), midva sma ... nes sma šla, dve ure sma hodla. Šla sma tam gor ... tu gorte po cesti ... pol sma šla pa v gor gošo, ne vem, čigavo gošo, pa sma šla tam gor, sredi goše sma šla, pol sma pa prišla pr eni ... taki utici vun, pol sma šla pa noter desno. Pa kak vam naj ... Se jaz vam nič ne znam povedet, ki je kaj. Te sma pa houdla tam dauč dauč dauč do eniga transformatorja. Tak sam hodla. Je prišo domu tak zmatran, da še k Muriji ni mogo letet, tak je biu zmatran. Ki je bla kaka senca, se je vrgo v travo noter. Pod eno lipo se je vrgo, ko sn jaz bla bul odzadi ko on pa me počakal. Viš, tak cele noči hodi sem pa taj.

B9

G1: X? Aleš? (Avto se mimo pelje.)

J: Ja.

G1: Pa ka ma on toti avto? Toti bi ti tut znal kaj povedet.

J: Aleš?

G1: Ne toti, ata njegov.

B10

J: Kak mu kinka glava (psu).

G1: Celi bougi je. Vročina ga zdeluje.

B11

G1: Lej našiga mačka tam. Al mu pa neke z duca visi. Al je pa eno miško dobo. Pa res jo je. Veš, kako lepo miško zaj hrusta. Ja mucu (mačku), pridi sem, prinesi, pridi se pohvalit. Kak si ti pridni. Pridi, lepi fant. Muc, muc. Ja zadnič, veš kak jo je sem ... sem postrani jo je prneso. In ka misliš, kam jo je neso? Noter v hišo! Prvo jo je tam, ko sn jaz posodo pomivala, jo je meni pokazo, češ, poglej, ka mam jaz, viš kak sn jaz pridn muc.

G1: Pol te bo pa lupčal s totim ducom, bleek. Samo (maček), se si pridn, se to je v tvoji naravi, ka te češ. Letos jih je ogromno. Pa se ma neke v duci al nima?

B12

G1: Samo, ka zaj pa greš vodo pit? Viš, pa je sit. Pol še pa malo konzerve not. Pa čudno, da ni bul debeli.

B13

G1: Pa se ti ne bo nič naredo (psu), lej, kak ... samo veš, kak toti pes ... kak se mi dva zastopima. Lej, direkt v oči me gleda.

B14

G6: Totiga si mi skaštuhala? (pivo)

G2: Ne, toti je vreji.

G3: Ka ti je, skoštuhala?

G2: Skaštuhala. No, to je ži ena taka beseda.

B15

G3: Ti pa moreš met vreji mentorco.

J: Zakaj?

G3: Ker baje na našem faksi ful komplicirajo. Oziroma pred tem, ko je bla ena druga predstojnica, pr njej sploh nisi mogo naret, da bi skup narejo, sam o tota zaj ... Tota pa se mnde tuji kaj komplicira, drugači pa pusti.

B16

G2: Sm mojemu kupla masažo, pa je ži mislo it, pol je pa čul, da morš neke take tangice met vblečene, pol pa ni hoto več it. Ka ti si ži biu na masaži?

G4: Ja.

G2: Kak je pa blo?

G4 Nagi sn biu.

B17

G2: Ne, morem ne na prakso na sodišče, ne oniga pravniškiga izpita delat it. Naprej morem it dve leti. Če hočem kaj. Rabijo me tak nene s toto diplomo.

B18

J: Lej, mucek! Garfield!

G3: Ka to je toti, ko se je v felgo not skril? Pr x-i?

G2: Ne ... Mislím, da ne ...

G3: Oranžni je tuji biu. Ko je šou not pa bil celi črn.

G5: Naš pes je pa tak fukjen. On se tak rad z mopedom vozi.

G2: Ka maš noviga pesa?

G5: Ne, maliga še vedno mam. Sam ti ži 100 let nisi bla pr meni. Taki mali je. Podolgovati, lovski.

G2: Včasih si mela bol večiga.

G5: Ja, tisti je vmrl ži pred tremi leti.

G2: A zaj maš pa ži tri leta totiga?

B19

G2: Če bi mogla pokosit, pa se mi tak nea da v toti vročini.

B20

J: Kolk pa rabite vi za diplomo strani?

G2: Enih 25, neke takiga. To mam ful majnše diplome, se zato pa ni nič vredno, kao.

B21

G3: Kaki idiot je toti maček, ej. (Lovi mačka.)

B22

J: Ka pa, kak si pa ti, ka ti zaj delaš?

G3: Diplomo. Mi. Diplomi.

J: O čem maš?

G3: Pr angleščini mam pač tote ... pregovore pa take zadeve, kak se prevaja.

J: Samo pregovore al maš frazeme?

G3: Vse, vse take stvari.

J: To je težko. To morš ful poznat.

G3: Eh, se tote bul znane jemlem. Ne vem, samo zaj študiram, da bi zaj jaz to preneso na nemščino, pa bi pr angleščini delal prevajanje podnapisov pri totih kletvicah pa tega pri kakih totih serijah South park pa take stvari.

Kak bi to v slovenščino. Če ma en sošolec ma neko knjigo, ko ma tuji kletvice.

G2: Pa to ti odobrijo taki naslov?

G3: Če je ena lahk iz bureka diplomirala ...

B23

G2: Blaž. V eno me kliče. Zaj ma telefon moj stari.

B24

G2: Dans sm bla v jutro na tenisi. V tečaj sn se vpisala. Na Brdi.

G3: To z x-om hodiš?

G2: Ne, on tak zna. Samo jaz sn rekla, da ga bom do zime premagala, ne, da bom jaz to naštudirala, pa ... Ne vem, no.

G3: Spraviš prek mreže?

G2: Ha? Ja, spravim, samo zaj to ful tak jaz morem pravilno delat tote zamahe. Me pa uči taki ... Mladi je, ampak je ži ful sivi. Taki Rafael Nadal je.

B25

G3: Začnima po koniško vlečt. Al pa po poharsko. Tak je blo. Kak si ke.

G2: Ne, jaz to neje znam tak oponašat. Eni pa to ful.

B26

G2: Mi bol na i al vi bol na e? Kak je to? Ka ma Laporje? Eni bol na i, eni bol na e.

B27

G3: Ka je naprimer al naprimer? Mi je profesorca razlagala s totimi naglasami, ko jih tak nikul nisn razumel.

G2: To še zaj meni ne gre, res mi ne gre. Zadnič me je x- tak grdo gledla. Mogla sn rečt besedo ... Čaki, kera je ži bla? Ee ... V pesmi je bla ena beseda. Ne morem se spomnit.

B28

G3: Pr nas pa samo slovenistke pa ene švabinje komplicirajo.

B29

G2: Ti si dans tuji objavla, da si z enim v razmerju.

J: Ja se to sn ži skoz.

G2: Je to še toti?

J: Ja, itak.

B30

G3: Naj gre rajši v peto avstrijsko ligo špilat. Tam bo vsaj ke zaslužo.

G2: Ja, kolko bi te dobo, se tu ni taki vlki dnar v Sloveniji, ne?

B31

G2: Pa ni taki filing, da si skup pa navijaš.

B32

J: Sicer zaj ful trebušnjake pa to dela.

G2: Te maš pa ti nekiga zagnaniga športnika.

J: To po pet serij po dvajst vaj. Pol je meni neke napisal, kao bom jaz to vadla, samo sn rekla, da jaz bi se rada definirala, da jaz ne morem totih vaj za moč delat.

G2: Ti bi bil za lepo ritko pa ravni trebuh, ha?

J: Ja, to, ja.

B33

G2: Grem ti po kozarec, ti boš pa vinčeka dobo. Te boš zaj samiga?

G3: Pa prnesi mi oniga ta kisluga.

B34

G2: Meni tote muhe grejo skrajno na živce.

G3: Maš kaki šprej? Jaz sn samo špreja navajen.

G2: Samo pol ko so v komi, pol se prebudijo tote.

B35

J: Jaz mam tudi pajka.

G2: Ja pa ka maš ti od totiga pajka, res?

J: Ne vem, živo bitje? Vsaj neke da mam.

B36

J: Pa če nimama nič skupnih slik. Pa morem zaj slikat pa snemat. Se on si neko mapico s slikami dela, jaz sm pa bol tak.

G2: Ja pa eni majo pa to ... Pa objavijo na fejsbuki 1500 slik. Jaz tut nimam. Lani sma bla v Tuniziji pa nimam ene lepe slike.

B37

G5: Ja mi, pač jaz nism bla na morji od osmega razreda dalje, ne, te sn pač, pač x-ov kolega je reko, če gremo kao skup, en par pa še en par.

G2: To ni za tebe.

G5: Ja ne, pa pol sn rekla, ajd, sam da grem nekam, ne. Itak so najcenejšo pogodbo, mislim ponudbo iskali, pa pač so se za Crikvenico odločili, ne.

G2: Ki te to je?

G5: Ja, sej. Pa jaz malo povprašam eno kolegico, ko je iz Reke, ko je tam blizi, pa tak ona meni reče: Aja, taj grete? Ja. Aja, no. No, to mi je že blo tak, ne. Pol pa še eni drugi kolegici povem, pa je povedla, kak je blo pa pr njej s toto Crikvenico. Te ona reče, da je enkrat hotla s sošolko nekam it, ne, em ... pa pač sta šle na eno turistično agencijo in pol ena, ko je tam delala, reče: ne, vidve pa neta šle tja. Pa tak onima dvema nič jasno in pol jima pove, da so tam sami penzionisti. Ja.

B38

G5: Mam še dela, pa še en izpit mam, sicer ga je vlko pa je tuji bol težek, samo je pa fajni.

B39

G5: Mislim, septembra tak ne vem, ki bom živela.

G2: Ti poteče pogodba?

G5: Ja.

G2: Za stanovanje?

G5: Ja.

G2: Se pa te nimaš predavanj. Domov pa ne bi prišla al kaj?

G5: Ne vem, ka bom, delala bi še rada, ne.

G2: Na črno, enga študenta ...

G5: Se to je en plan ...

G2: Ja ka preverjajo?

G5: Jaz cvikam ko ... Ko pr njem prespim, sn cela panična. Jaz nea morem spat. Kak kdo potrka in itak toti pijani kurci, ko so, ko trkajo pa vse to, in pol jaz cel šit inšpekcija, ne in pol sm si omaro tak naredla, da lahko takoj not splezam takoj, ne, pol morem vse tote svoje kufre pa to še nekam pospraviti.

G2: Pa ka tak preverjajo?

G5: Ja nena, sam bo. Enkrat ko bo, bo. In lih takrat bom jaz tam.

B40

G2: Ka ne bi biu zaj rad ži zaposlen pa neki dnar svoj meu?

G3: Ži tam 800e, ži tisto je vlko.

G4: Na konci boš lahko srečn, da boš vsaj neke zaslužo.

B41

G2: Take ma, ko delam, mi po 80 smsov napiše, ko da sm glupa. Nareji to, nareji ono, pol pa napišem, se sn že, pol pa ne verjamem, tak ste vse nesposobne.

G5: Aja? Taki je?

G2: Taki je. Groza. Se drugač je vreji, samo take ma pa včasih, da misliš, da si totalni luzer, totalno nesposobn.

B42

G2: Ful ma neki delodiš, se hoče zaj malo pohvalit.

B43

J: Pazi, da neš mišje mrzlice dobla.

G2: Bajje je dovolj, da dihaš ... tote ... tote iztrebke

B44

G3: Ka je pretežki, neke krumple? (Ko pes pride mimo, predhodno ni omenjen.)

G2: Ne, stari je že ful, pa ga kolki matrajo. Vrjetno.

B45

G2: Ja v novem telefoni nimam opomnilnika, v ta starem sm ga pa mela.

B46

J: (o otrocih): Kolko je tvoj?

G3: Ja mali je ... Ta večji je ... 4 bo zaj avgusta, ona je pa 3 mesece, ta mala.

J: Ka pr štirih delajo?

G3: Štirih? Na živce ti grejo. Majo tisto fazo, ko te samo sprašujejo.

B47

G2: Jaz pa nem nič zibala.

G3: Ka še nea veš?

G2: To si on kr zmišluje, on ma vedno take trače neke.

B48

J: Ni bla ona rdeča?

G2: Ne. Ja, en cajt, no.

B49

G3: Ka zaj gledaš? Če je ta mladi kaj naredo pr bajti?

B50

G6: Klobuk sem si kupla.

G2: Onega, ko sma gledle? (Ko vidi klobuk.) Totiga? Se sma totiga gledle.

G6: Ni lepi? Bjutiful je.

B51

G6: Pa kdo ma novi telefon?

G2: Ne, to je moj. Jasmina je rabla en kabl.

G6: Ka maš novi telefon spet?

B52

G2: Mene je to takrat ful šokiralo. Prvi letnik ... Se baje jo je tuji en profesor ful zajebal, pol pa je zgubla motivacijo. Zgodovino jo je vrgo. Mela je popravniiga zgodovino v prvem letniku in je ni spusto, pol pa se je prepisala.

G3: Kak te lahko v sredni šoli motivacijo zgubiš?

G2: V prvem letniki da te takle že vrže pa da neja narediš ... Pa se je x razlagala, da toti profesor je čudn bil.

B53

J: Ti si faks porihkala?

G3: Ka tisto si naredla, ko sn ti jaz mogo neke delat?

G6: Ne, nism še. Čaki ... Tisto seminarsko?

G3: Ja.

G6: Tisto sem. Tisto sem dobla ... Ka sm ti povedla? Vse pike.

G3: Se, kdo ti je delal?

G6: Jaz sm šla vprašat, ne, kolko sm dobla, sm pa pisala esej, pa toto seminarsko sm dala. Vsakega je blo dvajset dvajset. Dvajset procentov je bla tota seminarska, dvajset oni esej.

B54

G3: Pa je salame pa bunke pa to? Naš nea je totih prekajenih stvari.

B55

G7: Si vido noviga Tajger Vudsa? X je šla z brisači špilat (gledajo slike minigolfa). Kak sma se dans smejala. Sma se šla kopat, pa prije ona vun, te pa si je kao moderček dul dala, da se je problekla, ne, te pa tak poglea, pa da dul, v tistem pa glih en taki mali čokati, pa tak jo je vido, pa tak pogleda tisto, pol pa tak čez pet minut že tam s kolegami pa gledajo x.

G6: Pol je pa ja še ene par kolegov prpelal poleg.

B56

G6: Ka še je kaj totiga pira? (= Uniona, ki je že bil na mizi.)

G2: Eno pivo še je, samo ne vem, kero.

B57

G2: Dans me je enih šestkrat že klical pa včere me je enih trikrat.

G3: Pa on bo ja sprašo toto kartico. (Prva, ker je dobil nov telefon.)

B58

G2: Pa s kom ste bli danes? Ne, s kom ste bli včere? Z nekim Markotom al Dragotom al ...?

G6: Milanom.

G2: Milanom, to.

G7: Z onim, ka je tu, ko je kuhal župo tam?

G2: Ko je iz Polčan?

G7: Oni, ko je malo bul taki zabavni.

B59

G7: Tam je muc, lejga, spi ko crkjen.

B60

G6: Absolventa bojo tak ukinli.

G2: Zaj še ne, tota generacija, ka se zaj vpišuje.

B61

G2: Ka bomo kaj bul močniga spili?

A2: Jeger.

G2: Kaki jeger!

G7: Eni likerji so še je gor, jih lahko prneseš.

B62

G3: Včere sm bil v Maribori pa sm en pir spil pa sm bil taki ko da bi dve kište. Pa pravim, da v toti vročini se me hitro prime.

B63

G7: Tu je zaj par kaplc strupa blo gor, zaj če boš malo čudn bol fejst.

B64

G3: Se me je klical, če grem na fuzbal, samo v toti vročini nea grem.

B65

G7: Ka ma x za eno?

G6: Kiro te ma?

G3: Xy.

G2: Jezusanadi.

B65

G6: Ti maš kakiga frajerja?

B66

J: Joj, ja, a jo kaj vidiš? Kaj ona sploh dela?

G7: Jaz vem, ki je doma, to je vse.

G6: Ka tote babe je kaj vun iz tote bajte?

G3: Se pa dela.

B67

G2: Ka boš zaj kaj pil, ker si totalno asocialn?

G7: Ka ni asocialno to, da ne, da nisi asocialn. Ni to nesocialn? Ni to neke druga? Ker toti pridevnik a bi naj pomenlo podobno socalnemu, vendar ni.

B68

G6: Pa daj, kaki perverznej si ti.

B69

G2: Ata je tak celi zmešani po moje.

B70

G3: Ja X ma tote vas prejk (= mišljen je določen del ljudi, mi vemo, za katere gre).

G6: Koga pa maš ti prejk?

G3: Jaz mam pa tote bul tam. Jaz mam tote ... X pa tote, ko nimajo številke.

G7: Kolk te mata povablenih?

G3: Tam ene 30.

B71

G7: Evo, tota slika je pa ista ko na windowsah ono ozadje.

G3: Kiri?

G7: Ovi pes, ko leži tak.

B72

G8: Se vbrnem nazaj, pol pa grem čez toti mostiček, ke je tu na začetki. In pol grem tam čez in pol prijem na toti cesti, ke je za rožno, ne. Tam ene 7 km prije.

B73

G8: Čisto sm hin. Sam en fajni dopust si želim, da pridem malo k sebi.

B74

G8: Se si ista, kamorkoli prideš. Samo toti svoj krogec poznaš.

B75

G8: Mapico za diplomski izpit ži tuji mam.

J: Kako mapico?

G8: Pač predn diplomiraš, rabiš toto mapico.

B76

G8: Sm misla, kak bom toti vikend sama, ne. Pa ni blo nič.

B77

G8: Ja, danes je s totim enim afriškim pevcom nekim. Pol pa petiga pa šestiga. Šestiga so na vlkem odri, petiga pa na totem ta malem, ko so ži prej enkrat igrali.

B78

J: Pa vsi zaj zdravo živijo. Moja mati pije konopljino olje.

G8: Ja, se je ful zdravo. Ma polno totih enih zdravih maščob v sebi. Omega pa to.

B79

G8: Pa tak veš, toto držo ma, ko je meni pr ženskah tak grozna. Nič riti, puklasto se drži.

B80

G8: Ta glavnih bendov tak nism poznala.

B81

G8: Zaj sn odkrila eno mišico, ko prej niti nism vedla, da obstaja. Toto tak, ko tak vun prije (kaže zraven).

B82

G5: Mi je ena sošolka pravla, da je šla laufat pa tak laufa in jo en tip na pecikli za rit zgrabi. Si predstavlaš? Se je hecno, samo če se pa tebi to naredi, pa ziher ni fajn.

B83

G5: En kabl pogrešam. Taki kratki je.

B84

G9: De mi te en rdeči špricer.

B85

G9: Ja te je lepi krogec naredo, če je šou od x k tebi.

B86

G10: Tam spredi je taki vlki predprostor pa dvorana je vlka, da vsak lahko lepo viji naprej.

B87

G9: Ti pa x sta se ži lani menla, da bota en parti naredla.

A3: Pa ki bi meu ti parti?

G10: Ja ne vem, neki, na enem travniki.

G9: Jaz bi ga meu najrajši v Žički kartuziji, samo tam ga ne morš dobit po moje. Samo si ži biu tam, veš kaki plac je. Tak ena dva hektara, fkoli pa obzidje pa breg, samo diđeje morš gor nafilat.

G10: Pa gremo na neki parti pravi.

B88

G9: To se je treba z x za neki popust zmenit.

B89

G10: Pa zaj jo dobiš za lepi dnar, pol pa ko boš prišo tja pa jo boš hoto iskat pa ti bo reko ha, 50 e za en dan.

B90

G9: E, ke letos bo kaki ... Ke je ži ... Diskonavtika al pa neke doli na Primorskem?

B91

G9: Kdo pa je letos taki? (Kdo bo na festivalu.)

G10: Kristjan Varela, če poznaš. Pa še neki jaki taki. Pa tam je neki sanski plac v naravi baje.

G9: Pa ti si bla. De povej te, kaki plac je te tam.

G5: Pa tuši so bli kuj ena kanta vlka. Neki bazenček so oblublali, ko ga pol ni blo.

G9: Mogoče je biu kaki taki 300 litrski, pa ga ti nisi vidla.

G5: Pa tam, ko si podnevi, je biu skoz en dj. Pa ful je bla dolga pot do dol. Vozli so oni... en traktor s prikolco.

B92

G10: Ka kujeta neki načrt vidva tu vzadi, ha?

B94

G4: Taki sn, ke te čem. Ludi puščam na cedili.

B95

G10: Pa naj mi da en faracajg. No, naj mi da en faracajg neki.

B96

G10: Ka vi mate karte že?

G9: Ka za Bosance tote? Železničarje?

B97

G11: En film sm gleo, ko je bil neki tam v getu, krek nest, ne. So tam kuj v bajti bli, ne.

A4: Krek nest, faaak.

B98

G11: Kaki parkplac sm pa prej dobo. Tam pr sednki je rampa odprta bla.

A5: Pr sednki?

G11: Tam, ko se k dvojki zapelaš. Pa v senci lepo.

B99

A5: Ja drgač se ti tut za ven ne dvigne rampa?

G11: A-a.

A6: Ka da bi ostal tlele en cajt?

G11: Zapelam se tu prek zelenice, pa tu grem vun, popoldne grem, ko ni nobenega. Da mi ne bi kaki hišnik sikal preveč al pa kaj.

A5: Pa na roke dvigneš rampo.

G11: Pa te jo vničiš. Te more pa folk plačevat. Ziher ni vred, da jo vdigneš na roke.

A5: Kdo od folka misliš, da plačuje.

G11: Dobiš na položnico, tisti ko majo ključek, ne, od tote rampe. Če v štirki razfukaš aparate, bojo tuji vsi dobli račun.

A5: Ja, pa prije en tretji čapac not.

G11: Ja, če je x blesavi v enki ful spuščal aparate.

A5: Včasih prije prav, da maš ključek.

G11: Pa te pa pokličem eniga kolega, da mi ofne toto rampo.

B100

G11: Ta mali nečak zadnič, ne, ježa so meli pred bajto, ne, te pa mu reče seka moja, ne, lej, x, ježek je, mali pa razumeš kuj gre do njega pa ga kuj tak prime ... Au. Samo pičo ga, je, ka si nor. Te si ga je pa v šajtergo dal not, pa ga vozo. Ja, hecn je zaj. Se smo bli vsi taki, ko smo bli stari 2 leti pa pol. Te si pač fukjen, ne.

B101

G11: Samo ko sm pa zadnič čul ... Tam en sosed, ko si je na traktori Whitney Huston predvajo pa pel polek ko da mu je zadn dan ... end aaaaaaaaj... (?) je toti človek. Pijan ko tele. Res, ko tele. Te pa vsako soboto pa nedelo, ne, on ma soboto pa nedelo Gospodov dan, te pa je v kleti celi dan, ne, pa neke vrta tam, neke šraufa, ne, ka jaz vem, ka dela ne, pije polek ne, pa to poslušaj, toto muziko, ne, Zečiča pa tako. To suče cele dneve, ne.

B102

G11: To smo enkrat meli mi eno situacijo, pač na igrišču se je pač eno poletje, mislim da v tretjem al četrtem letniku družba dobivala, ne. Tak pet nas je blo, ko sma ga pač vkup pušili, ne, nonstop, na igrišču. Pa tak enga smo meli, ko je meu navado, da je zmerom zamujal. Tak zmenli smo se ne vem, pol desetih na igrišču ne, toti je meu svojih petnajst, dvajst minut vsakič ne. Te enkrat se je enemu mudilo, pa sm ga glih jaz zvil, pa še oniga kr ni blo, pa najbližje igrišču je bil doma, še bližje ko jaz. Pa jaz tak napišem jam prpalo, pa napišem točno tak, ne, ko sn zaj povedo, j-a-m p-r-p-a-l-o. Mislo sm, jaz bom prpalo, pa sn napisal v slengu, ne. Pa tak lih nažgem, pa se oni dol prpela lih s peciklom, seveja, ne, kr nia 40 m do igrišča, ja, ne, pa tak že kadimo, ne, pa oni je ži tak v krogi bil, pa tak gleda v telefon, ne, pa reče: ke te, ke si ti meni neki dem prpalo napiso. Pol smo se pa režali 15 minut.

B103

G11: Pazi ti to, mozol mam taki tu, taki boleči.

B104

G11: Poglej si, ne vem, čaki al gugl meps al na geopedia al na enem totem zemljevidi spletnem. Maš prav, ko daš ful povečav. Tam pr nas, ne, pa tak piše Berek, ne. To je eno območje, ene šume so, ne, pa en rokav, ko

mrtvico naredi, ne. Pa se reče temu Berek, ne. Jaz sm mislo, da je to po domače, ne, gremo na Bereka. In pol tam prav piše Berek.

B105

G11: Samo ko pa v gostilno pridejo Avstrijci, pa ni fajm, ne. Toti Tirolci so prišli, ne, neki lovci, pizdarija, razumeš, taki pravi, ne. Pa delam, pa mi en naroči, ne, nism ga zastopo, ne, ke je sploh reko, ne. Reko je v bistvu ajn ahter vajm. Ajn ahter vajm se je zadril, ne, celi zapiti, če je gusar bil, razumeš. Če je eno oko samo meu.

B106

G11 Če veš, kaki rasist je bil X na absolventu, ne.

B107

G11: Untergang? ga nisi gledala? Svetovni film, ne.

B108

G11: Uradno v zgodovinskih virih je pač zabeleženo, da je bil Goebbles pač za Hitlerom šef Nemčije, ne.

A6: Kdo je bil pa pol?

G11: Pol pa ... Kdo je bil pa pol? se nea vem. Vem, da prej je bil oni ...

A5: Gering ...

G11: Eh, ja, Herman Gering, samo on ni bil nikol voditl Nemčije. Se Nemčija je pol ... tak celotno prestrukturacijo po vojni. Je bil pol en, samo v drugem sistemu pa režimu, ne. Prej pa je bil ... mislim da Hindenburk. Ko je proti Hitleri te na volitvah 33.zgubo, ko je tota njegova NNSDAP (?) prišla v parlament. Pol pa je še toti Hindenburk umrl.

B109

G11: Samo zadnič sm pa dejansko en vic izumo. O Čak Norisu. Samo Čak Noris lahko slemerja s plastičnim kozarčkom nareji, ne.

B110

G11: En kolega moj špila Travian, pa en ... Neko rimsko zadevo bol al grško al neke, ko so neki otoki, pa neke alianse, pa oni O-gejm (?) špila, vse tote internetne strategije ma prek, pa res je pune dober, ne.

B111

G11: To prije taki dan, taki zadeti dan, ko ti je vse smešno.

B112

G11: Če že hojim delat, naj te celi dan delam. Da nea hodim taj za 3 ure. Ka te mam od tega.

B113

G11: V Gardalandi sm bil. Oni Blu tornado, ko greš čisto v ta prvo vrsto, ko si ta prvi. Ka te to butne, ej.

B114

G11: Pa ja ... Take pokajo, da boli. Al pa če gledaš ... Če gledaš totiga Vaupotiča. Isti je, lej. Če veš, kake ma. Kake je govoru.

B115

G11: Pa veš, kako smo delali. Kak smo ga žrli. Celi trdi sm bil drugi dan.

B116

G11: Samo res, ne. Nič ne delam, ko sn v Ljubljani. Samo bluzim. Toti študent je poleti res primern za vse filme pogleat.

B117

G11: Toti mesec mam tolko telefona za plačat. Pa ne vem zakaj, razumeš.

A6: Ka si v Zagreb klical?

G11: Pa v Avstrijo sm, ja, samo se mi ni zdelo tolko. Tota moneta fukjena bo, to bo, ja.

B118

G11: Dans se pa olimpijske začnejo.

A6: Ka je dans že kdo od naših tak?

G11: Pa en lokostrelec. Neki sednajstletni.

J: Keri športi pa so vse?

G11: Pa ful maš športov, maš lokostrelstvo, jahanje, plavanje, pa toto veslanje zna bit tuji za pogledat.

B119

G5: Tak ko zadnič na izpiti, ne. Razumeš, baba me je čisto napishirala. Sploh nism vedla, ka hoče od mene, koza ena.

B120

G5: Ena ma kuj maliga pesa v študenti. Jaz bi ga tuji mela.

A6: Sam to zraste.

G5: Se ti si tudi zrasto.

A6: Ka ma pa to veze?

G5: Ja ti si tuji bil mali, lepi pa lušni

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu z mednarodnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 12. septembra 2012

Jasmina Roršek